

ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΙΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

24ος ΧΡΟΝΟΣ - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 267 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1996 - ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ 50 ΔΡΧ. - ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 17, 105 52 ΑΘΗΝΑ

Σταθμός στην Ελληνική Ιστορία

«Αυτό το λόγο θα σας πω
δεν έχω άλλο κανένα.
Μεθύστε με τ' αθάνατο
κρασί του εικοσιένα»
(Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ)

Διπλή γιορτή είναι για μας τους Έλληνες η ημέρα της 25ης Μαρτίου. Την ημέρα αυτή εκεί κάτω στη γη της επαγγελίας, και των προφητών, ο αρχάγγελος Γαβριήλ πρόσφερε τον κρίνο στην Παρθένα Μαρία και ευαγγελίσθηκε τη γέννηση του θεανθρώπου και σωτήρα μας: του Ιησού Χριστού.

- Και την ίδια μέρα το 1821, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός, στο μοναστήρι της Αγίας Λαύρας ύψωσε το λάβαρο της ανεξαρτησίας και ευαγγελίσθηκε την απολύτρωση της φυλής μας από την Τουρκική σκλαβιά που βάραινε επάνω της 400 περίπου χρόνια.

- Πλούσιοι και φτωχοί, αγράμματοι και μορφωμένοι, άσημοι και ονομαστοί ρίχτηκαν όλοι - τότε - με την ίδια αυτοθυσία σ' ένα άριστο αγώνα με το γίγαντα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Γράφει σχετικά ο Μακρυγιάννης:

«Μου λέγει (ο Δερινγύ): Τι κάνει αυτός; Αυτές οι θέσεις είναι αδύναμες: τι πόλεμο θα κάμετε με τον Μπράιμη αυτό; Του λέγω: είναι αδύνατες θέσεις κι εμείς, όμως είναι δυνατός ο Θεός ό-που μας προστατεύει...».

Ο ίδιος - πάλι - γράφει κάπου αλλού: «Δεν είχαμε ούτε όπλα οι περισσότεροι ούτε τα αναγκαία του πολέμου ό-λοι. Αποφάσισαν οι νοικοκυραίοι, ότι η τυραγνία των Τούρκων - την δοκίμασα-

Του κ. ΔΗΜ. ΧΡ. ΣΤΑΜΟΥ - Δρ. ΠΟΛ. ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ - ΦΙΛΟΛΟΓΟ

μεν τόσα χρόνια - δεν υποφέρονταν πλέον. Και δι' αυτήν την τυραγνία, ό-που δεν ορίζαμεν ούτε τιμή, ούτε ζωή (ξέραμεν κι' οτ' ήμασταν ολίγοι και χω-ρίς τα αναγκαία του πολέμου) αποφά-σισαμεν να σηκώσωμε άρματα εναντίον αυτής της τυραγνίας...».

Όμως οι Έλληνες είχαν πάρει την απόφασή τους. Έπρεπε να απελευθερωθούν έστω κι αν ο τόπος τους επρόκειτο να γίνει ένα απέραντο νεκροτα-φείο και να τον κατοικούν μόνο ψυχές. Το σύνθημα «ελευθερία ή θάνατος» α-ντιτάλησε σ' όλες τις γωνιές της σκλα-

βωμένης πατρίδας μας. Και δυο - μόνο - στίχοι από το **Θούριο του Ρήγα**, «Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή»

σκόρπιζαν ρίγη ενθουσιασμού σ' όλους τους σκλαβωμένους προγόνους μας.

- Στον εθνικό, απελευθερωτικό και θρησκευτικό αυτό αγώνα χύθηκε ά-φθονο το Ελληνικό αίμα. Για 7 ολόκλη-ρα χρόνια, στο **Δραγατσάνι**, στο **Βαλ-τέτσι**, στο **Πέτα**, στο **Χάνι της Γρα-βιάς**, στην **Αλαμάνα**, στο **Μεσολόγγι** και σε τόσους άλλους δοξασμένους τόπους, υψώνονταν οι καπνοί και οι φλόγες της θυσίας. Και οι κοιλάδες, οι

κάμποι τα φαράγγια και τα βουνά της πατρίδος μας γέμισαν τάφους και κόκ-καλα Ελληνικά.

- Σύντομα οι φωτιές αυτών των μα-χών έφτασαν και στην Ευρώπη. Και τό-τε μερικά φιλελεύθερα πνεύματα, ό-πως ο λόρδος **Βύρων**, ο **Σανταρόζα**, ο **Νόρμαν** και άλλοι έδωσαν ό,τι ιερώτε-ρο είχαν για την ελευθερία της Ελλά-δος: την ίδια τη ζωή τους.

Τελικά το μεγάλο θαύμα έγινε. Μια πανίσχυρη - και πολυεθνική - αυτοκρατορία που είχε φτάσει μέχρι τη Βιέννη και απειλούσε να υποδουλώσει ολόκληρη την Ευρώπη, γονάτισε μπροστά σε μια χούφτα, - σχεδόν άοπλων - Ελλήνων. Και η πολυπόθητη ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ βγήκε «απ' τα κόκαλα των Ελλήνων τα ιερά».

- Οι ήρωες του 1821 μας άφησαν ως κληρονομιά αυτή την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, την οποία απόκτησαν χάρις στην εθνική ο-μοψυχία και τον τεράστιο ψυχικό δυνα-μισμό τους. Τα τελευταία λόγια του Καραϊσκάκη, όταν θανάσιμα λαβωμέ-νος ξεψυχούσε κάτω από τη σκιά της Ακρόπολης, είναι για μας μια μεγάλη υποθήκη:

«Εγώ πεθαίνω όμως εσείς να είστε μονιασμένοι και να βαστήξετε την πα-τρίδα».

Και αυτή η εθνική ΟΜΟΨΥΧΙΑ καθώς και η απόφασή μας να αποκρούσουμε σαν ένας άνθρωπος κάθε κίνδυνο από την ανατολή, είναι τώρα - περισσότερο από κάθε άλλη φορά - απαραίτητη για να επιβιώσουμε και ως έθνος και ως φυλή.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο καλεί τα μέλη της Αδελφότητας, σε Ετήσια Τακτική Απολογι-στική Γενική Συνέλευση, **στις 13 ΜΑΡΤΙΟΥ 1996, ΗΜΕΡΑ ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΑΙ ΩΡΑ 5.00 ΤΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ**, στη μεγάλη αίθουσα της Πα-νηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, στο κτί-ριο του ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ, στην οδό Κλεισθένους 15, 7ος όροφος (Πλατεία Κοτζιά).

ΝΑ ΜΗ ΛΕΙΨΕΙ ΚΑΝΕΙΣ: Παρακαλούμε όλους τους συγχωριανούς να παρευρεθούν στις 13 Μαρτίου Τε-τάρτη απόγευμα στην αίθουσα της Πανηπειρωτικής ό-που θα γίνει και η **κοπή της πίτας της Αδελφότητας** για το 1996. Θα γίνει επίσης και η **βράβευση στον πρώτο επιτυχόντα, -ούσα** στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του σχολικού έτους 1995-1996. Σας περιμένουμε όλους.

✓ Παρακαλούμε, όσους από τους φετινούς επιτυχόντες στα ΑΕΙ δεν επικοινωνήσαν ακόμη με το ΔΣ και δεν μας έστειλαν α-κόμη το δελτίο επιτυχίας τους, να επικοινωνή-σουν το συντομότερο δυνατόν, προκειμένου να γίνει η επιλογή κατά σειρά επιτυχίας, για τη βράβευσή τους.

ΤΟ ΛΑΧΕΙΟ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ το λαχείο που εξέδωσε η Αδελφότητά μας. Η κλήρωση, όπως αναγράφεται και στο λαχείο, θα γίνει στις 29 Απριλίου και θα κερδίσουν οι τρεις τελευταίοι αριθμοί του πρώτου, δεύτερου και τρίτου λαχνού της κλήρωσης του Λαϊκού Λαχείου της 29/4/1996.

Να υπενθυμίσουμε ότι ο πρώτος τυχερός θα κερδίσει μια έγ-χρωμη τηλεόραση 21 ιντσών, ο δεύτερος ένα πλυντήριο ρούχων και ο τρίτος θα κερδίσει εκτός από τους δύο πίνακες ζωγραφικής όπως αναγράφεται στο λαχείο και τέσσερις (4) ημέρες δωρεάν διαμονή στο ξενοδοχείο «Ο ΦΑΝΗΣ» στην Καστροσυκιά Πρεβέ-ζης, προσφορά του φίλου του χωριού μας επιχειρηματία **Θεοφά-νη Γεωργάρα**.

Προμηθευτείτε τα λαχεία σας από τα μέλη του ΔΣ. Το πρώτο και δεύτερο δώρο είναι προσφορά του συγχωριανού μας **Χαρ. Διαμάντη**.

Ο ΧΟΡΟΣ ΜΑΣ ΣΤΑ «ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ»

ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ συγχωριανών και φίλων, πραγμα-τοποιήθηκε την Παρασκευή 2 Φεβρουαρίου ο χορός της Αδελφότητάς μας στο κέντρο «ΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ» (πρώην Κα-λύβα) με τους Κονιτοπουλαίους, το Λεωνίδα Βελή και άλλους καλλιτέχνες, σε νησιώτικο, λαϊκό και δημοτικό πρόγραμμα.

Στο χορό παραβρέθηκε και ο πρόεδρος της Κοινότητας **Γιώρ-γος Λάμπας** με τη σύζυγό του.

Φέτος το χωριό μας, ένα χωριό της ορεινής Ηπείρου, βρέθηκε να διασκεδάσει σ' ένα ωραίο και μεγάλο Νησιώτικο κέντρο μαζί με δύο χωριά της Αρχαίας Ολυμπίας.

Βρέθηκαν μαζί Ήπειρος και Πελοπόννησος και χόρεψαν «νησιώ-τικά».

Η σύμπτωση, την εποχή αυτή, είναι χαρακτηριστική. Όλη η Ελλάδα, βουνίσιοι, στεριανοί και νησιώτες, αδελφωμένοι με μια ψυχή, την ελληνική ψυχή, έφαγαν, χόρεψαν και πέρασαν μια χα-ρούμενη και κεφάτη ελληνική βραδιά.

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΡΟΝΟ

Αγαπητοί Συγχωριανοί

Με την ευκαιρία του και-νούργιου χρόνου εύχομαι σε όλους «Χρόνια Πολλά και Ευτυχισμένα» και στον καθένα χωριστά κάθε προ-σωπική και οικογενειακή ε-πιτυχία.

Το 1995 ήτανε για το χω-ριό μας χρόνος περισυλλο-γής και ανασύνταξης: ο και-νούργιος πρέπει να γίνει α-φετηρία για γενναίες από-φάσεις που θα παραμερί-σουν τη μιζέρια και την α-πογοήτευση, που μόνιμα μας συντροφεύουν τα τε-λευταία χρόνια και να επι-λέξουμε στόχους που θα φέρουν την προκοπή και την αναβάθμιση της ζωής των χωριανών μας.

Η προοπτική προς την κα-τεύθυνση αυτή είναι ορατή, η πίστη και η προσπάθεια του Κοινοτικού Συμβουλίου είναι δεδομένη, ανεξάρτητα από κόποις και θυσίες, και αν θα βοηθήσουν οι κάτοι-κοι και όλοι οι φορείς του χωριού μας, η επιτυχία θα είναι σίγουρη.

Γιώργος Λάμπας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Ένας άγγελος πήγε στους αγγέλους ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΑΘΑΝ. ΣΚΑΜΠΑΡΔΩΝΗΣ

Το θλιβερό άγγελο του θανάτου σου μας πάγωσε όλους. Δεν είναι δυνατόν, λέγαμε, να πέθαινε αυτό το πάντα γε-

λαστό και χαρούμενο παιδί. Η πραγματικότητα όμως, που τόσο αδυσώπητα μας υπενθυμίζει πόσο κοντά, πόσο δίπλα - δίπλα είναι η ζωή και ο θάνατος, ήταν αμείλικτη.

Παρά τη μεγάλη σου αγάπη για τη ζωή δεν μπόρεσες να νικήσεις. Ίσως αυτή η ζωή, ίσως αυτός ο κόσμος δεν ήταν για τη δική σου μέτρα. Ο Θεός αποφάσισε ότι σου ταίριαζε περισσότερο ο κόσμος των αγγέλων.

Εκεί, ο' εκείνον τον κόσμο, τον αγελαίο κόσμο, η αγνή ψυχούλα σου θα βρει καλύτερα τη σωστή της θέση.

Βέβαια, τα ανθρώπινα μέτρα θέλουν τα παιδιά να ξεπροβοδίζουν στον άλλο κόσμο τους γονείς τους. Το αντίθετο φαντάζει εξωπραγματικό και παράταιρο.

Εσύ, όμως, διάλεξες το αντίθετο. Έφυγες πρώτος και όταν έρθει το πλήρωμα του χρόνου θα προϋπαντήσεις στον άλλο κόσμο τους γονείς σου.

Αυτούς τους γονείς που σε λάτρεψαν, που σε κοίταζαν στα μάτια, που σπαράζουν σήμερα μπροστά σου, που δεν υπάρχουν λόγια να παρηγορηθούν. Μόνο η παρουσία του αγαπημένου σου αδερφού Νίκου και η βοήθεια του Θεού απαλύνουν το μεγάλο τους πόνο.

Η Αδελφότητα και οι συγχωριανοί σου, που σε κάθε εκδήλωσή μας σε βλέπαμε να μας μιλάς και να μας γελάς πάντα θα σε θυμόμαστε. Ένας άγγελος ξεκίνησε για τη χώρα των αγγέλων.

Καλό σου ταξίδι Κώστα.

ΜΑΡΙΑ ΝΑΚΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΝΤΕΛΛΟΣ

Ετών 78

"Μακάριοι οι νεκροί οι εν Κυρίω αποθήκοιτες απ' άρτι" (Αποκ. ιδ' 13)

Στις 4-2-96 ο αγαπητός μας Νικ. Μαντέλλος εγκατέλειψε το μάταιο κόσμο μας και η ψυχή του πέταξε κοντά στο Θεό. Από τα παιδικά του χρόνια ο Χριστός είχε κατακτήσει την καρδιά του, ζούσε μέσα του και μεταμόρφωνε την ύπαρξή του κάνοντάς την να ακτινοβολεί στους συγχωριανούς μας, το πως της αγάπης, της καλοσύνης, της ηρεμίας και της απλότητας.

Έχοντας αδιάμαστη πίστη στο Θεό κατόρθωσε να πολεμήσει και αυτή ακόμη την αδυναμία του να βαδίζει. Και κάθε Κυριακή με τη βοήθεια μιας καρέκλας έσερνε τα πόδια του στην εκκλησία του χωριού μας, για να απαγγείλει το "ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ". Αιωνία σου η μνήμη μαρτύρα Νίκο.

Το χύμα της πατρίδας μας που σε σκέπασε ως είναι ελαφρό.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΝΙΝΑ ΚΩΝ. ΣΤΑΜΑΤΗ

Τελευταίος του απελευθέρωτος έτους και φθινόπωτος του τελευταίου μηνός του, την 3η πρωινή ώρα του Σαββάτου της 30ής Δεκεμβρίου, μία φαντακί εξ' απονομής και γάμου ηπειρώτισσα, η εκ Πύργου Ηλείας Νίνα Σταμάτη, σύζυγος του επίτιμου δικηγόρου κ. Κων/νου Σταμάτη, το γένος Παναγ. Καφετζή, άφησε την τελευταία της πνοή και παραλήφθηκε από των ιερών των πορθμείων, κατέβαλε τα πορθμεία και δέιβη τον Αχέροντα, εγκατέλειψε την εν τη γη ζωή και εγκατεστάθη στη χώρα των Μακάρων.

Υπάλληλος της Εθνικής Τραπεζής της Ελλάδος, από νεαράς ηλικίας κατετάγη στο σώμα των εθελοντών αδελφών του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού και ενδυσθείσα τη στολή της αδελφής, προσέφερε τις υπηρεσίες της στα Νοσοκομεία της Πρωτεύουσας, όπου εννοσηλεύοντο τραυματίες στην περίοδο των γνωστών γεγονότων, συνδυάζοντας αυτές με ψυχαγωγικές εκδηλώσεις, κατά τις οποίες μετείχε με το βιολί της, συγκροτημάτων μουσικής.

Διά του γάμου, της εδότη η ευκαιρία να προσφέρει τις υπηρεσίες της στις Ηπειρωτικές Οργανώσεις της Πρωτεύουσας κατ' αρχή μετέωρα του ομίλου κυριών της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας της οποίας ο σύζυγός της ήταν Γενικός Γραμματέας, φέρουσα με υπερφάνεια τις παραδοσιακές στολές των περιοχών της Ηπείρου, ιδιαίτερος δε τη γραφική ενδυμασία των Θεοδωριανών των Τζουμέρκων, χωριού του συζύγου της. Μετέπειτα, επιστρατεύθηκε υπό της Προέδρου του Σωματίου Νεομάρτυρος Αγίου Γεωργίου εξ Ιωαννίνων Κας Βασιλειάδου, στο Διοικητικό Συμβούλιο του οποίου υπήρξε πολυτίμος βοηθός επί σειρά ετών, μεταβαίνοντας κάθε Δευτέρα στη Τέχνη του Ιδρύματος και την Εκκλησία αυτού, προς βοήθεια των άλλων μελών του Συμβουλίου. Παράλληλα, μετέ-

χουσα διαφόρων άλλων Ηπειρωτικών Οργανώσεων, επεσκέφθη όλες τις επαρχίες της Ηπείρου, φθάσασα τελευταίως των Αγίων Σαραντά της Βορείου Ηπείρου, προς διανομή βοηθημάτων εις τους εκεί χειμαζομένους Ηπειρώτες. Επί πολλά χρόνια έλαμψε στον ορίζοντα της Ηπειρωτικής παροικίας της Αττικής και της Ηπείρου γενικά, προσφέροντας πρόθυμα τις υπηρεσίες της. Δραστήρια και πλήρης φιλανθρωπικών αισθημάτων, προσέτρεχε προς βοήθεια παντού όπου υπήρχε φτώχεια και πόνο. Η ισχυρή προσωπικότητά της, η ευγένειά και η καλωσύνη της με τα ευγενικά αισθηματά της επεβλάλλοντο παντού. Οπου ασθένεια και γονιμισμός ήταν παρούσα.

Η μεγάλη της όμως αγάπη ήταν πάντοτε ο Ελληνικός Ερμής Σταυρός. Από το Μάρτιο 1940 οπότε εντάχθηκε στις δυνάμεις αυτού και της χορηγήθηκε το Βιβλίο Εθελοντού Βοηθού αδελφής και η ευεχία και γαλάζια στολή, της χορηγήθηκαν δύο διπλώματα τιμής και το χρυσό μετάλλιο προσφοράς υπηρεσιών και έτερο δίπλωμα τιμής για τις προσφερθείσες εκάστοτε υπηρεσίες της, δεν έλειψε ποτέ από τους κατ' έτος ενεργοποιημένους εράνους και τις λοιπές υπηρεσίες του, ακόμη επί της συμπληρώσεως των εκατό ετών από της ιδρύσεώς του, της απενεμήθη και το έτερο χρυσό μετάλλιο αυτού.

Προσβληθείσα υπό της κατάρτας του αιώνος, επί δύο χρόνια υπέμεινε με καρτερία τους πόνους και τις οδύνες, υποστάσα πέντε χειρουργικές επεμβάσεις, οι οποίες κατέληξαν στον ακροτηριασμό του ενός πόδός της και χωρίς γο-

Η Διονυσία (Νίνα) Καφετζή, σύζυγος του επιτίμου δικηγόρου κ. Κων. Σταμάτη, απ' τα Θεοδωριανά Άρτας, άφησε την τελευταία της πνοή, μετά από μακρόχρονη ασθένεια. Τόσο εκείνη, όσο και ο κ. Κώστας Σταμάτης, ανέπτυξαν έντονη δραστηριότητα πάνω στο εθνικό, θρησκευτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό στίβο της Ηπειρωτικής γης και όχι μόνο. Η αείμνηστη Νίνα Σταμάτη, συνταξιούχος της Εθνικής Τράπεζας, αφιέρωσε τον εαυτό της στα υψηλά ιδεώδη της φυλής μας. Ο κ. Κώστας Σταμάτης είναι από τα ιδρυτικά μέλη της ΠΣΕ, της οποίας έγραψε το πρακτικό ίδρυσης και το καταστατικό λειτουργίας. Ήταν ο πρώτος γραμματέας και μετά ο γενικός γραμματέας.

Στον κ. Κ. Σταμάτη και στην οικογένειά του συμπαραστεκόμαστε στο βαρύ πένθος τους.

Α. ΤΖ.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ 97ΧΡΟΝΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ - ΜΗΤΣΟΥ (1899 - 1996)

ΣΤΑ "ΕΝΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΤΑ ΕΤΗ", όπως θα μας έλεγε με χιούμορ φέτος, εγκατέλειψε τα εγκόσμια ο σεβαστός κι αξιολάτρευτος απ' τους χωριανούς κι εξαιρετός γείτονας ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΜΗΤΣΟΣ.

Απ'όψεως για πάντα τα συντροφικά του σύνορα των γερατειών: το κομπολόι και τη βακτηρία (όπως συνήθως την έλεγε) και πέταξε η ψυχή του στα ουράνια, όπου, νομίζω, της ταίριαζε. Γιατί, στο πρόσκαιρο του διδάτω των θνητών, επέδειξε ότι το καλύτερο ανθρώπινο: πραότητα, εργατικότητα, τιμιότητα, καλωσύνη, ανθρωπιά, νοικοκυρσύνη και βαθύ το θρησκευτικό του συναίσθημα. Στο αιώνιο πέρασμά του, οι απανω-

ΠΕΤΡΟΣ ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ

τοί πόλεμοι, οι κατατρεγμοί, οι στερήσεις, οι κακουχίες κι άλλοι δυσβάστακτοι κόποι και προπαντός πόνοι της τύχης του γραμμένα (έχασε τρία αγόρια και σε πολλή μικρή ηλικία), δεν τον γονάτισαν. Παρά έφριξε την καρδιά του και στάθηκε όρθιος - ο πολυφραγμλίτης - και περπάτησε, κουβαλώντας τον πόνο των χαμένων παιδιών του και τον κρυφό καημό που δεν του φτούραγαν τ' αρσενικά, μέχρι τα βαθιά του γεράματα...

Θα τον θυμάμαι να πηγαίνει στην εκκλησιά με το καλάμι και να στήνεται πάντα στην ίδια θέση - πίσω απ' την κολόνα- όρθιος κι αδέσποτος να σταυροκοπιέται και μ' ευλάβεια χαρακτηριστική.

Τέλος, το συμπαθές ευγενικό κι α-θύρβου "3Δ" (όπως αυτοαποκαλού-νταν) με τη βλάχικη σκούφια, τη γκλίτσα, το κολημένο στα χείλια του τσιγάρο και το κεκριμαρόνιο κομπολόι στο χέρι, δεν θα περνάει να ισιώνει το πολυούχιστο δρομάκι στο χωριό και δεν θα περιδινάει πια τους καφεμένους ν' ακούγεται η δυνατή και λαγαρή φωνή του και στην αγαπημένη του καθαρεύουσα γλώσσα. « Αντιχάιρετε κύριοι! Παρομοίως επιθυμώ και δι' υμᾶς και εκ βάθους καρδίας».

Αθάνατε μπαρμπα - Μήτσο, θα μείνεις στις καρδιές μας και για τις θυμωσφίες σου, τα σκέρτα σου στο χορό και τη χαρακτηριστική σου σβελάτσα στη δουλειά και στη στράτα. Κι οι επερχόμενοι θα γνωρίζουν τη σεβάσμια κι απλόδικη μορφή σου απ' το βιβλίο της τοπικής μας ιστορίας (στο εξώφυλλο ως ο γηραιότερος).

Σεβαστέ μου γείτονα, για τη διπλή σωματική και ψυχική σου λεβεντιά, παραθέτω λίγους στίχους του λαού μας, που σου ανήκουν:

"ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ"

Διμηνιαία έκδοση της αδελφότητας Θεοδωριανών Άρτας

Υπεύθυνος έκδοσης σύμφωνα με το νόμο ΜΑΡΙΑ ΝΑΚΗ - ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Μεταβόου 23, 106 82 Αθήνα - Τηλ. 8218316

Στοιχειοθεσία Ηλεκτρονική σελιδοποίηση " ΠΡΩΤΗ ΣΕΛΙΔΑ "

Οικονόμου 32 - Αθήνα Τηλ. 8233830

Γραπτά που δημοσιεύονται δεν επιστρέφονται.

Ανώνυμες επιστολές δεν δημοσιεύονται.

Τα ευπρόσδεκτα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις του ΔΣ της Αδελφότητας.

Ετήσια συνδρομή 1.000 δρχ. Επιταγές - Εμβάσματα ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ Πυθούς 5 - Ν. Κόσμος 117 43 - Τηλ. 9237020

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

Η Ράγια Κων/νου Κορμέντζα γέννησε αγοράκι.
Η Αρετή Γεωργίου Γκορόγια γέννησε αγοράκι.
Η Φρόσω Λάμπρου Κυρτσά, θυγατέρα Θεοδώρου Κυρτσά γέννησε κοριτσάκι.
Η Αργυρώ Βασιλείου Μακρυθανάση και ο σύζυγός της Πέτρος Ντελ Ρόσσο απέκτησαν στις 7/1/96 αγοράκι. Να τους χρίσουν.

ΓΑΜΟΙ

Ο Γιώργος Βασιλείου Μακρυθανάσης, πτυχιούχος Παιδαγωγικού Τμήματος Πανεπιστημίου Αθηνών, ήδη υπάλληλος ΟΤΕ, και η Ελένη Αρμάδα νηπιαγωγός, παντρεύτηκαν στις 17/2/96 στον ιερό ναό Αγ. Κων/νου και Ελένης στη Γλυφάδα. Ανάδοχος η ιατρός Αναστασία Γούλα. Να τ'χρίσουν.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθανε στην Αθήνα στις 30/12/1995 σε ηλικία 83 ετών και κηδεύτηκε την 2/1/1996 στο νεκροταφείο Ζωγράφου ο Γρηγοριάδης Ανδρέας σύζυγος της Γιαννούλας Γαλανή, αδελφής του αείμνηστου δημοδιδασκάλου Γεωργίου Γαλανή.

Πέθανε στις 30/12/95 στην Αθήνα σε ηλικία 75 ετών η Διονυσία (Νίνα) σύζυγος του δικηγόρου Κων/νου Β. Σταμάτη και κηδεύτηκε στις 2/1/1996 στο Α' νεκροταφείο Αθηνών.

Πέθανε στις 4/2/96 και κηδεύτηκε στην Άρτα ο Νίκος Σωτ. Μαντέλλος, 78 ετών.

Πέθανε και κηδεύτηκε στον Πειραιά στις 24/2/1996 ο Άγγελος Γεωργίου Κομπορόζος.

Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Άρτα ο Δημήτρης Μη- τοιος, 97 ετών.

Θερμά συλλυπητήρια

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Την Κυριακή 24 Δεκεμβρίου 1995 έγινε στον ιερό ναό Αγίου Γεωργίου Άρτης το ετήσιο μνημόσυνο του αγαπημένου μας ΧΡΗΣΤΟΥ ΜΠΟΜΠΟΛΑ. Τους συγγενείς, φίλους και συμπατριώτες για την αμέριστη συμμετοχή τους θερμά ευχαριστώ.

Η σύζυγος Δημήτρη Μπόμπολα - Λιούκα

ΔΩΡΕΑ

Η Δημήτρη Μπόμπολα - Λιούκα προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 100.000 δρχ. στη μνήμη του αείεστου συζύγου της. Την ευχαριστούμε θερμά.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Το Σάββατο 30 Μαρτίου 1996 θα τελεσθεί το 40ήμερο μνημόσυνο του Άγγελου Γ. Κομπορόζου στον ιερό ναό του Εσταυρωμένου στο Αγιάλεω.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τους συγγενείς, φίλους και συμπατριώτες που συμπαραστάθηκαν στο βαρύ μας πένθος για το θάνατο του αγαπημένου μας παιδιού Κωστάκη θερμά ευχαριστούμε.

Οι γονείς Θανάσης - Μαρία Σκαμπαρδώνη

Ο σύζυγος Κωνσταντίνος Σταμάτης Η αδελφή Μαρία

Τους συγγενείς, φίλους και συμπατριώτες που συμπαραστάθηκαν στο βαρύ μας πένθος για το θάνατο του αγαπημένου μας συζύγου και πατέρα Άγγελου Γ. Κομπορόζου θερμά ευχαριστούμε.

Η σύζυγος Μαρίνα

Τα παιδιά Γεώργιος, Βαγγέλης, Χρήστος, Ιωάννα

ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ο άνθρωπος γεννήθηκε ελεύθερος και όμως σ' ολοκληρή τη γη είναι αλυσοδομένος.

Να μην προσπαθείς να γίνεις άνθρωπος επιτυχίας, αλλά άνθρωπος αξίας.

(Αϊνστάιν)

Άνθρωπος: θαυμάσιο, μάταιο, άστατο υποκείμενο.

(Μιχ τεν Μοντέν)

Αγαπητός άνθρωπος είναι εκείνος που ακούει με ενδιαφέρον τα πράγματα που ξέρει, από το στόμα αυτού που τα αγνοεί.

(Ευαγγελιστής Λουκάς)

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Η Αδελφότητα Θεοδωριανών προσέφερε το ποσό των 10.000 δρχ. στο Νοσοκομείο Άγιος Σάββας στη μνήμη της Νίνας Σταμάτη, αντί στεφάνου.

Η Αδελφότητα Θεοδωριανών προσέφερε το ποσό των 10.000 δρχ. στο Νοσοκομείο Άγιος Σάββας στη μνήμη της Αικατερίνης Άντερσον - Δημοπούλου, αντί στεφάνου.

Η Αδελφότητα Θεοδωριανών προσέφερε το ποσό των 10.000 δρχ. στο Νοσοκομείο Άγιος Σάββας στη μνήμη Κωστάκη Σκαμπαρδώνη, αντί στεφάνου.

Ο Ανδρέας Σταμάτης προσέφερε στην Αδελφότητα το ποσό των 10.000 δρχ. στη μνήμη του αδελφού του και των γονέων του Κων/νου και Βασιλικής.

Ο Αθανάσιος Σκαμπαρδώνης προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 10.000 δρχ. στη μνήμη του Κων/νου.

Ο Άγγελος Παπατζίκος προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 4.000 δρχ. στη μνήμη της συζύγου του.

Ο Γρηγόριος Κων/νου Σκουτέλας προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 5.000 δρχ. στη μνήμη του πατέρα του Κων/νου.

Η Βάσω Χάιδου προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 10.000 δρχ. στο Νοσοκομείο Άγιος Σάββας στη μνήμη του Άγγελου Γ. Κομπορόζου για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των

10.000 δρχ. στη μνήμη συζύγου της με τη συμπλήρωση έτους από το θάνατό του.

Η Λίτσα Στέγκα, κόρη του Παύλου Χάιδου προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 10.000 δρχ. στη μνήμη της Νίνας, συζύγου του Κων/νου Σταμάτη.

Ο Κωνσταντίνος Β. Σταμάτης (δικηγόρος) προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 20.000 δρχ. στη μνήμη της συζύγου του Νίνας.

Η Ελένη χα Νότη Χάιδου προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 5.000 δρχ. στη μνήμη της Νίνας Κ. Σταμάτη, αντί στεφάνου.

Ο Κων/νος Χρ. Χάιδος προσέφερε για την οικονομική ενίσχυση της Αδελφότητας το ποσό των 10.000 δρχ.

Η Αγγελική Χρ. Χάιδου Χατζημήτσου προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 10.000 δρχ. στη μνήμη Νίνας, συζύγου Κ. Σταμάτη.

Ο Ευάγγελος Χρ. Νάκης προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των 5.000 δρχ. στη μνήμη της εξαδέλφης του Νίνας Κ. Σταμάτη.

Η Αδελφότητα Θεοδωριανών προσέφερε το ποσό των 10.000 δρχ. στο Νοσοκομείο Άγιος Σάββας στη μνήμη του Άγγελου Γ. Κομπορόζου αντί στεφάνου.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Φωτεινή Λάππα 1.000
Νικολέτα Ζιώγα - Γεωργάρα 5.000
Σπύρος Μεταξάς 1.000
Φωτεινή Χαριλόγη - Τάτση 5.000
Χρήστος Λώλος 5.000
Κων/νος Θεμ. Σκουτέλας 5.000
Θωμάς Δημ. Μπλενής 3.000
Ευτυχία Ζούμη 2.000
Άγγελος Παπατζίκος 1.000
Ανδρέας Σταμάτης 2.000
Ζήνων Σταμάτης 2.000
Αικατερίνη Καλατζή - Σταμάτη 2.000
Ντένη Μπόζου - Σταμάτη 2.000

Δωροθέας Ταγαρούλα - Χάιδου 5.000
Ρήγας Σπ. Σκουτέλας 2.000
Γρηγόριος Κ. Σκουτέλας 1.000
Κων/νος Δ. Μαντέλλος 2.000
Κων/νος Γ. Πλεύρης 2.000
Μερότη Μπόκου - Σκόνδρα 1.000
Αγγελική Χρ. Χάιδου - Χατζημήτσου 2.000
Πόπη Γεωργάκη 2.000
Ευάγγελος Κ. Νάκης 2.000
Γεώργιος Ευαγ. Νάκης 2.000
Έλλη Νάκη - Δερμιτζάκη 2.000
Χρήστος Δημ. Κατσιούλας 3.000
Χρήστος Χρήστου Ζώης 5.000

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Ο Βαγγέλης Ηλία Τζαλοκώστας (γαμπρός από κόρη του Βασιλείου Μακρυθανάση) μαθηματικός, αποφοίτησε πρώτος από την Πυρσοβαστική Ακαδημία Αθηνών και ορκίστηκε ανθυποπυραύλα.

Ο Δημήτριος Χρήστος Μαντέλλος τελείωσε την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και πήρε το πτυχίο του.

Οι γονείς του του εύχονται καλή σταδιοδρομία. Και από εμάς θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Ο ΕΛΛΗΝΑΣ

Ποιός είναι ο Έλληνας, ο οποίος ιστορείται ότι είχε διεισδύσει προϊστορικά μέχρι την Κίνα, με τον περίπλοκο του Ηρακλειώτου Μαρμαριού και ακόμη μέχρι τα σύνορα της Βραζιλίας και Ουρουγουάης, όπως για το τελευταίο ισχυρίζεται η Αμερικανίδα Αρχαιολόγος Ε. Μερτζ με τα βιβλία της "Η θάλασσα με τα σκαπέτα κραστόν χρώμα" έκδοσης Σικάγου 1985 και "Ατλαντίδα", έκδοση Σικάγου 1974, πράγμα που ισχυρίζεται και ο καθηγητής Επρ. Μπατίτς του Πανεπιστημίου Φεντεράλ του Ρίο Ντε Τζανέιρο με το πρόσφατο του 1994 κυκλοφορήσαν βιβλίο του "Ταξίδια στον Αδών", ότι οι Έλληνες είχαν ανακαλύψει την Αμερική 2.500 χρόνια προτού τον Κολόμβο, φθάνοντας μέχρι της Άνδεις του Περού.

Είναι ο Έλληνας της γενναίωσης φροσύνης του Γεωργίου Θεοσάκ, του Φιλοτίμου και της Αρχοντιάς, του Κ.Ε. Τσιροπούλου της Ευφρίας και της Άμιλλας, του

νοητικής απόψεως κατείχε πάντοτε τα πρωτεία. Είναι πλούσιος σε σοφία, αλλά φτωχός σε φρόνηση, αιματίας, φαντασμένος, Δραστήριος αλλά και αμερόδοτος. Φιλότιμος αλλά και πλήρης προλήψεων. Θερμάς, ανυπόμονος, επιπόλαος, πεισματάρης, αλλά και γενναίος πολεμιστής...

Παράδοξο πλάσμα, επίθετος, περιεργό, ημίκαλο, ασταθές, εγωπαθές, αβέλαιον διαθέσεων ο Έλληνας. Οικειρατό τον, θαυμάστε τον, πεκαλύφθη ανέκαθεν κατώτερος ταξινόμησε τον, εάν μπορείτε".

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΣΤ. ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ

ΚΡΟΥΑΣΑΝΕΡΙ

Κρουασάν
Τυρόπιτες
Σάντουιτς
Καφές
Χυμολί

Υπεύθυνος: Γρηγόριος Κ. Σκουτέλας

ΝΙΚ. ΠΛΑΣΤΗΡΑ 23 ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ

Παραπλεύρως ταχυδρομείου

ΦΩΤΟΡΕΠΟΡΤΑΖ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ

ΓΙΑ ΤΑ "ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ" ΚΡΙΣΕΙΣ - ΣΚΕΨΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ : ΕΥΘΥΜΑ ΚΑΙ ΣΟΒΑΡΑ

Γράφει ο ΠΕΤΡΟΣ ΣΠ. ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ

- ΤΖΙΦΟΣ Η ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΗ
- ΔΡΥΟΣ ΠΕΣΟΥΣΗΣ...
- ΤΑ ΚΟΠΑΔΙΑ ΦΕΥΓΟΥΝ
- ΣΤΟΝ ΑΗ - ΘΑΝΑΣΗ
- ΤΕΧΝΗΤΟΣ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ
- ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΝΕΡΟΤΡΙΒΗ
- ΚΑΤΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ
- ΛΑΪΚΟ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ
- ΤΟ ΓΙΟΦΥΡΙ ΣΤΟ ΛΑΥΡΟ

ΚΙ Η ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΗ.. ΤΖΙΦΟΣ

Ετυχε να παραβρεθώ κι εγώ στην επαναληπτική Γενική Συνέλευση του Συνεταιρισμού μας, που έγινε «και δεν έγινε» στις 17 του περασμένου Σεπτεμβρίου στο χωριό. Κι ήταν μέρα Κυριακή με μια έντονη ηλιοβολή. Μαζευτήκαμε, λοιπόν, λίγο πριν το μεσημέρι «κι όλοι μεριδευόχου» στο οίκημα του Συνεταιρισμού και μάλιστα στον αυλόχωρο της ισόγειας αίθουσας «του άλλοτε κρατητήριου του Σ.Χ.», γιατί δεν μας έπαιρνε, φαίνεται, όλους μέσα... ή για να μας πει, τάχα, ο πρόεδρος: «Ναι! Χωριανοί Συνεταίροι! Εγώ, τις Συνελεύσεις δεν τις κάνω... «μέσα» - «έξω» του οικισμού, όπως άλλοτε, ούτε μέσα αλλά εξ ολοκλήρου έξω! Γιατί εί-

μαι καθαρός και δεν έχω ν' αποκρύψω τίποτας, τίποτας!... Κι εμείς που μαζευτήκαμε, απ' την αρχή πάσχιζε ο καθένας μας για να βρει μια θέση - κι όχι στον ήλιο, γιατί έκαιγε, αλλά στους δύο ανεπαρκέστατους ξύλινους πάγκους, που ισκιωνόνταν κι απ' τη σκαμνιά. Κι αφού ξεροσταλάσαμε κι οι πλότεροι όρθιοι και ντάλα στον ήλιο και χωρίς κι εμείς ν' ακούσουμε τίποτας, τίποτας!.. διαλυθήκαμε άπρακτα και ήσυχα και δίχως σχολιασμό των ασχολιαστών!

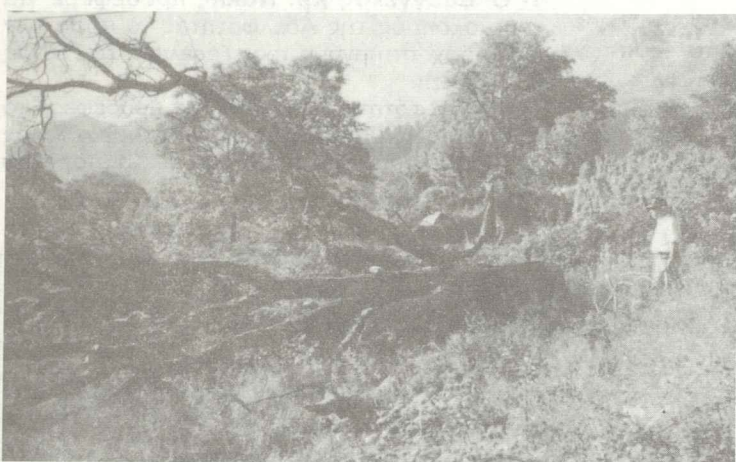
Ας ευχηθούμε, να ξανασμίξουμε με το καλό το καλοκαίρι στο χωριό, και πιστεύω να βρεθεί κάποια στέγη σε παρόμοια σύνδεση κι οι εργασίες της να πραγματοποιηθούν και να τελεσφορήσουν. Πάντως, ο Πρόεδρος Συνεταιρισμού, σ' ένα

Το χωριό απ' τις "Σκούρες"
Φωτ. Π. Λάκκα.

πρόσφατο ταξίδι του στην Αθήνα, π' ανταμώσαμε, μου 'πε πως φέτος τις Συνελεύσεις θα τις κάνει κατακαλόκαιρα: Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. «Ετσι-ντε!» τ' απάντησα - αυτούς τους μήνες τον Θερτή και τον Αλωνάρη που δεν έχει ο κόσμος θέρο κι αλώνισμα...».

«ΔΡΥΟΣ ΠΕΣΟΥΣΗΣ...»

Ένας τόπος γιομάτος αναμνήσεις... Ο καρδύεμπορος πήρε τον κορμό της καρδιάς κι άφησε τα λανόκλαρα, για τον νοικοκύρη...

«Δρυός πεσούσης πας ανήρ ξυλεύεται» έλεγαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι. Και μου 'ρχονται στο νου αυτά τα λόγια, τη στιγμή π' αντικρύζω το οριζοντιωμένο καρυόδεντρο μέσα στη χωραφιά (βλ. φωτ.). Είναι κι αυτό, σκέφτομαι, ένα κατάλοιπο χνάρι, που μαρτυράει το πέρασμα του καρδύεμπορου, εδώ και χρόνια τώρα, που 'χε «ξεπατώσει» εκατοντάδες καρυόδεντρων «με νόμιμη βέβαια αγοραπωλησία».

Και βλέποντας τα πεσμένα χοντρόκλαρα γυμνά, σκέφτομαι, πόσο θα ζήλευσαν τα κατάξερα, έτοιμα καυσόξυλα!

Κι ο νους μου ερεθίζεται και γοργοτρέχει σε καιρούς αλλοτινούς κι αλησμόνητους κι αδραχτικά «περνάνε» σαν οπτασία στιγμές και εικόνες και σκηνές που ξετυλιγόνται στις χωραφίες και στις καρυιές:

- Πόσες εργατίες ξαπόστasan στον ίσκιο της καργιάς απ' της χωραφιάς τον κάματο...

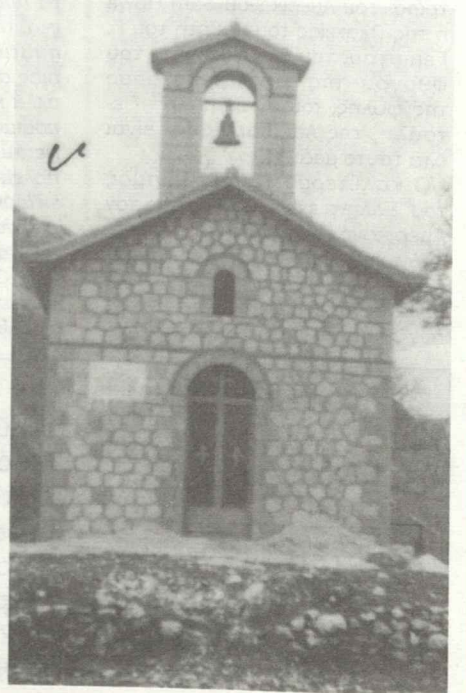
- Πόσοι χόρτασαν τον ύπνο κατακαλόκαιρα στη δροσιά της πάνω σε «μουλάτσες» από φτέρες και σκάρφες...

- Πόσα μανάρια «γιδοπρόβατα» παραβολιάστηκαν ανάμεσα απ' τις σπαρμένες λωρίδες του χωραφιού...

- Πόσα κοπάδια στάλσαν και πόσες σοδείες... αλλά και με ανεκδιήγητες παιδεμάρες, που δεν βγαίνουν και τα κόπια...

Ο Νικολάκης, όμως, που κάναμε μαζί σεργιάνι στα γύρω χωράφια, λες και διαισθάνθηκε τις γλυκίες μου θύμησης και νοσταλγίες, και για να μπορώ να τις ανανεώνω διαχρονικά, αποτύπωσε με τη φωτομηχανή του την παραπάνω εικόνα.

Το παρεκκλήσι
«ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ»
χτίστηκε το 1974
με δαπάνες
της χωριανής μας
ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ
ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ
που διανέμει στην
Αμερική, στη μνήμη
του γιου της
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ,
ασηναγού,
πρωϊκώς πεσόντος
σε Αμερικανοϊαπωνική
αερομαχία
στο Β' Παγκόσμιο
πόλεμο, 20-4-44.

ΤΑ ΚΟΠΑΔΙΑ ΦΕΥΓΟΥΝ...

Χ'νοπώριασε και τα κοπάδια κατεβαίνουν απ' τα βουνά για τα χειμαδιά. Κι όχι όπως ξέραμε μια βολά... Τα πρόβατα κανταρέλα «σαν αλυσίδα» στις μακριές ξενόστρατες με «μπροστάρια» τα κριάρια με τα βαριά κουδούνια π' ηχολογούσαν στις ρούγες, τις πλαγιές, τις ρεματίες και τα δερβένια, και πλαγιοφυλακές τα βλαχόπουλα και τα μαντρόσκυλα κι ακολουθούσαν οι βλαχοπούλες ζαλιγκωμένες με σεία του σπιτιού και με κνάνα πρόωρο γενεσούρι στα χέρια, κι από κοντά ακολουθούσε ολάκερος συρφετός από κατάφορτα αλογομούλαρα...

Εδώ και κάμποσα χρόνια, όμως τα πράγματα άλλαξαν ευνοϊκά για τα «πράματα» «και με την ευλογία βέβαια και της ΕΟΚ».

Τα πρόβατα φορτώνονται στο χωριό σε μεγάθυρες νταλικές σε δυο-τρεις ώρες φτάνουν στον προορισμό τους. Κι ακολουθούν τα αγροτικά τετράτροχα μ' όλα τα σεία.

Κι είδαν κι έπαθαν οι βλάχοι ώσπου να συνηθίσουν τα ζωντανά τους να μπαίνουν και να βγαίνουν απ' τ' αμάξι.

Στη φωτογραφία το κοπάδι του Σπύρου Τζιούνη, «μαντρωμένο» στο δρόμο της «Αρμερίστρας» επιβιβάζεται κανονικά στο αυτοκίνητο. Βλέπω, όμως, και το φίλο μου το δάσκαλο Βασίλη Μακρυθανάση να παρακολουθεί με μεγάλη προσήλωση την επιβίβαση των ζωντανών τις οίδες! Θα «μετακλήθηκε» φαίνεται, λόγω μικρής εμπειρίας στην «αγία ράβδο!». Γι' αυτό, και καιροφυλαχτεί και σε δεσποζουσα θέση, για κάνα «ζγάρισμα με τη γκλίτσα όποιο τολμήσει να γίνει απολωλό!... Φωτ. Νίκου Καραγιάννη.

Κι όπως παρατήρησα, από φέτος θα υπάρχει ένα και μόνο στέκι επιβίβασης κι αποβίβασης των κοπαδιών.

Απέναντι στο «Κουτσοχέρι» με φροντίδα της Κοινότητας, πέρισυ το καλοκαίρι έγινε ειδική ράμπα διπλά στη δημοσιά. Κι έτσι, τα προβάτριά μας τα ευλογημένα δε θα 'χουν πρόβλημα σ' αυτό... Κι ευτυχώς, είναι ακόμα μιλιούνια στο χωριό.

ΜΙΑ ΓΥΡΟΒΟΛΙΑ ΣΤΟΝ «ΑΗ-ΘΑΝΑΣΗ» «σκέψεις κι επισημάνσεις»

Ενα όμορφο πρωινό με μια αιθερώδη γαλήνη του Οκτώβρη 1995 ανιφύρισα απ' το σπίτι μου για τον «ΑΗ-ΘΑΝΑΣΗ» σ' κορυφή στο χωριό, έτσι για να χαζέψω, και ν' ανταντέψω την απλοχεριά της φύσης, ύστερα από πολυμήνες νεροποντές που δεν μας άφησαν να ξεμυτίσουμε έξω απ' το χωριό.

Σταυροκοπήθηκα στο καλοφροντισμένο παρεκκλήσι, που δεσποζέει κι ομορφαίνει το περίοπτο αυτό ξάγναντο, έκανα μια βόλτα στ' αλώνια που μου φέραν χρόνια πίσω στη θύμηση της νιότης...

Κι από 'να ξύλινο παγκάκι αγναντεύω κοντινά κι αλαργινά νότια μια καταπράσινη εσθήτα ελκυστική π' απλώνεται από τη «Βρύση της Βούρτσας» στην «Κούφια» στα «Σιωκείκια» κι αντίπερα στα «Κατολείκια» και στα «Χαϊδέικα». Τα μάτια μου πάνε εδώ κι εκεί: Στα κάτασπρα σπιτάκια που 'στραφτοβολούν απ' την έντονη ηλιοβολή, αλλά κι απ' την ανθρωπινή φροντίδα.

Τα δέντρα από τότε που τα ξαναείδα θεριεμένα, πυκνωμένα και φουντωμένα λες κι ήταν Ανοιξη! Και μια απέραντη σιγαλιά, δίχως ανθρωπινή ύπαρξη. Μόνο κανένα κοκορολάλημα

φάνερωνε πολύ αραία κατοίκηση. «Οι πλιότεροι, συλλογιέμαι, έχουν φύγει για τα χειμαδιά». Στροβιλίζω τα μάτια μου περίγυρα, στους απέραντους βοσκοτόπους σήμερα από την κοντινή «Σβάρρα», «Λάκκο», «Φτέρη», «Τεργιάρχη» «Παλιόχωρο», «Κούττα», «Κανάλια» και μέχρι την αλαργινή «Κάτω», και «Πάνω Κωστήλάτα», όπου η ορασιά μου σκληραίνει και η ψυχή μου πικραίνει, όταν αντικρύζω τα γαλακτοφόρα κόρφια της χλιοτραγουδισμένης «Κάτω και Πάνω Κωστήλάτας» να γίνονται άνω-κάτω! από νέο αμαξωτό δρόμο, από νέο αμαξωτό δρόμο, και που τραβάνε την ανηφόρα, λες και θέλει να καταπατήσει και να ρυπάνει κι αυτή, ακόμα την ψηλότερη κι ομόλευτη βουνοκορφάδα μας ΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ύψους 2.393μ.!

Αλλάξω ματιά και σκέψη και χαϊδολογώ ένα νιόβουλο δεσντρίλι περιτυλιγμένο μ' ένα σύρμα-ότα, και δεν το βλέπω να προκύβει. Κοντοστέκω ευλαβικά και με πικρές μνήμες μπροστά στα δυο καλλιμάρμαρα μνημεία που 'να πλάι-πλάι της Εθνικής Αντίστασης και των αθών θυμάτων χωριανών απ' τους σφοδρούς βομβαρδισμούς των Γερμανοϊταλικών αεροπλάνων,

που 'γιναν στις 8 και 23 Ιουνίου 1943. Και σκέφτομαι, αυτός ο μικρός - μικρούτσικος ιερός χώρος των δυο μνημείων, δε θα 'πρεπε να ξεχωρίζει αλλά και να προστατεύεται μ' ένα κοντό ημίκυκλο κυκλιδώμα; Και να μη φαίνονται έτσι ξεκαρφω-τες οι δυο στήλες στην άκρη του αλωνιού;

Παρατηρώ παρέκει, κάτω απ' τη γκορτσιά που 'να διπλά στην εκκλησιά, εδώ κι ένα χρόνο, έχει στηθεί-χτιστεί η μια από τις τρεις βρύσες, αφιερωμένη στο χωριό της ξεβουλωμένης όπου τις βρισκείς βουλωνάμε; Και χαμογελώντας αποκρίνεται: «- Προκειμένου να φέρω μηχανήμα απ' την Άρτα και να πληρώσω ένα σωρό παράδες, πιστεύω να τα καταφέρουμε με τον Παύλο».

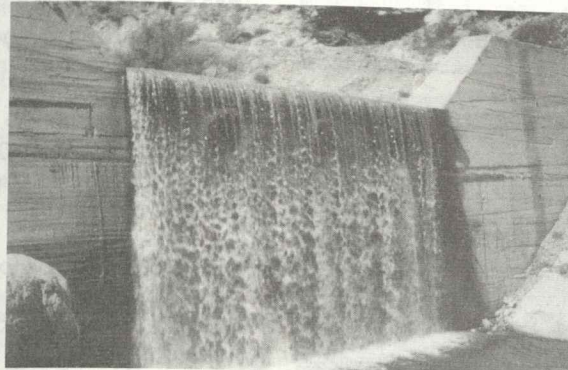
Κι το φιλοσοφούμε αδραχτικά και λέμε: «Και το τέτοιου τύπου γιοφύρι πάνε σε τέτοια ορμητικά ποτάμια, σε τέτοιες περιοχές και με τέτοιους ογκολίθους στην κοίτη του ποταμού; Μια που είμαστε στην Ευρώπη μας έφεραν γιοφύρι Ευρωπαϊκής τεχνολογίας. Για να προσαρμοζόμαστε».

ΤΙ ΛΩΖΑΝΗ - ΤΙ ΚΟΖΑΝΗ.

Κι εύλογα διερωτήθηκα: Μήπως, εμείς οι άνθρωποι τα κάναμε γρηγορότερα κι άθελά μας μούσκεμα! Και κατά συνέπεια, τώρα η μια βρύση να «διαμαρτύρεται» με την περισσή ποσότητα νερού;! Κι η άλλη με το νηπι!

ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΤΕΧΝΗΤΟΣ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ

Ο μικρός αυτός καταρράκτης σχηματίζεται πάνω στο ανατολικό - δασικό έργο στην κοίτη του ποταμού «Γκούρα» και λίγο πιο κάτω απ' το γιοφύρι στο «Λαύρο».

που πέφτουν από ψηλά στις ηλιαχτίδες 'στραφτοβολούν και μοιράζονται σαν μεγάλα σπαθιά που σπινθηρίζουν. Κι αν γίνουν - όπως λένε - στη σειρά άλλα δέκα τέτοια έργα-εμπόδια «για τυχόν καταλήψεις», θα συνθέσουν και μια πανώρια θέα στην είσοδο του χωριού. Φωτ. Χρήστου Πέτρ. Σκουτέλα» Οκτ. 95.

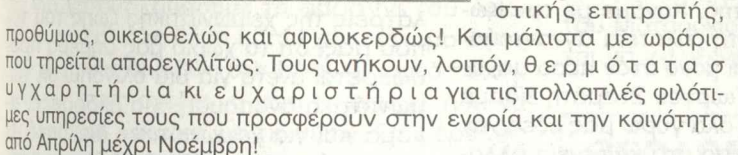
Η ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΝΕΡΟΤΡΙΒΙΑ

Η μοντέρνα μας Νεροτριβιά - «Νεροτριβή» - πάνω στη δημοσιά κοντά στο γιοφύρι στο «Λαύρο» και κάτω απ' τον Νερόμυλο σκεπασμένη και μανταλωμένη. Διακρίνονται οι σωληνες π' απλώνονται τα πλυμένα χοντροκούτια για να στεγνώσουν κι ο σωληνας υπερεχύλησης που ξεκινάει απ' το χτίσμα του μύλου.

Κι όπως παρατηρείται τα καλοκαίρια κάνει χρυσές δουλειές όπως κι ο Μύλος από ντόπια και ξένα χοντροσκούτια.

Κι αν ρωτήσετε, πιο το τίμημα του πλουσίματος; ΕΚΠΛΗΞΗ! «Ό,τι έχετε ευχαρίστηση» θα σας πει ευγενικά ο Φώτης ή ο Βαγγέλης «ανάλογα ποιος θα 'χει βάρδια». Εδώ, μπορώ να πω και τα εξής: Ο Μύλος κι η Νεροτριβιά είναι έργα της εκκλησίας μας. Με πρωτοβουλία και με πολλές ενέργειες της εκκλησιαστικής επιτροπής της οποίας προεδρεύει ο παπα-Θωμάς που του ανήκουν ο υ υ υ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ!

Τον δε Μύλο υπηρετούν ο Βαγγέλης Λάππας κι ο Φώτης Λώλος, αμφότεροι μέλη της εκκλησιαστικής επιτροπής, προσήμως, οικειοθελώς και φιλοκερδώς! Και μάλιστα με ωράριο που τηρείται απαρεγκλίτως. Τους ανήκουν, λοιπόν, θ ε ρ μ ό τ α σ υ γ χ α ρ ή τ η ρ ι α κ ι ε υ χ α ρ ι σ τ ή ρ ι α για τις πολλαπλές φιλότιμες υπηρεσίες τους που προσφέρουν στην ενορία και την κοινότητα από Απρίλη μέχρι Νοέμβρη!

ΤΟ ΓΙΟΦΥΡΙ ΣΤΟ ΛΑΥΡΟ

Κάθε φορά που διαβαίνω καλοκαιριάτικα απ' το «Λαύρο» όλο και κοντοστέκω στο ιδιότυπο αυτό γιοφύρι και κρυφοχαίρομαι τα καθαροφλοισβότα ποταμίσια νερά π' αφορκαλάνε, τα ολόγλυκα και κρύα, όπως θα τα 'λεγε ο Ιταλός Πετράρχης αλλά και ο δικός μας Σολωμός:

Νερά καθάρια και γλυκά
νερά χαριτωμένα
χύνονται μέσ' την άβυσσο
τη μοσκοβολημένη.

Και παντού βλέπεις τριγύρω νερά όλο υγεία, χώνεψη, ζωντάνια και σφρίσος. Στο αλτάκι που πάει για το Νερόμυλο, στην κρύαλη για τη νεροτριβή κι άλλα ρυάκια π' αναβλύζουν και κελαρύζουν στις όμορφες πρασιές, στις πλαγιές του ελατοσκεπασμένου «Σια-μάντα».

Ένα μεσημέρι πέρσι το καλοκαίρι που περνούσα πεζός από εκεί, με ξάφνιασαν ο πρόεδρος κι ο Παύλος. Με λοτούς στα χέρια και με ψηλές λαστιχένιες μπότες, κείνη τη στιγμή πρόβαλαν σε μια από τις τέσσερις μεγάλες τρύπες του γεφυριού. Και τους φωνάζω: «- Καλά ορέ πρόεδρε! Εγώ γράφω ότι βούλωσες μερικες τρύπες μέσα στο χωριό (έτσι λέμε τα μικροέργα) κι απ' έξω απ' το χωριό τις ξεβουλώνεις όπου τις βρισκείς βουλωνάμε; Και χαμογελώντας αποκρίνεται: «- Προκειμένου να φέρω μηχανήμα απ' την Άρτα και να πληρώσω ένα σωρό παράδες, πιστεύω να τα καταφέρουμε με τον Παύλο».

Κι το φιλοσοφούμε αδραχτικά και λέμε: «Και το τέτοιου τύπου γιοφύρι πάνε σε τέτοια ορμητικά ποτάμια, σε τέτοιες περιοχές και με τέτοιους ογκολίθους στην κοίτη του ποταμού; Μια που είμαστε στην Ευρώπη μας έφεραν γιοφύρι Ευρωπαϊκής τεχνολογίας. Για να προσαρμοζόμαστε».

ΤΙ ΛΩΖΑΝΗ - ΤΙ ΚΟΖΑΝΗ.

ΦΟΙΒΗ ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΥ - ΓΑΛΑΝΗ

Συμβολαιογράφος

Χαρ. Τρικούπη 31

Τηλ.: 3300003

ΚΑΤΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Κάθε φορά που διαβαίνω απ' την «Τάβλα» στο χωριό, δεν κοντοστέκω γιατί μούρχεται η όρεξη... αλλά γιατί αγναντεύω με πολλές σκέψεις το περλιό και μοντέρνο κλειστό σχολείο, τα παρκαρισμένα αυτοκίνητα κι ανάμεσά τους δυο σημμένες μπασκέτες, που μοιάζουν σαν αγχόνες και σαν «μωρές παρθένες» πο 'χασαν τ' αυγά και τα καλάρια.

Αυτές, όπως ξέρω, εδώ και πολλά χρόνια, είχαν σταλεί από την Αδελφότητα στην Κοινότητα, για να στηθούν, εξοπλιστούν κι ενεργοποιηθούν παι-

ζοντας τα παιδιά. Αλλά δυστυχώς απλώς στήθηκαν χωρίς άλλη παραπέρα ενέργεια αξιοποίησή τους. Κι όχι μόνο αυτό, αλλά ούτε ένα μέρος του απέραντου αυτού αυλόχωρου δεν έγινε για αθλοπαιδιές των νέων μας, που στοιβάζονται τα καλοκαίρια στους καφενέδες.

Κι «ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ» (προσφορά κι αυτή των Αφών Γ. και Α. Αθ. Νάκη) πούνα εγκατεστημέ-

νη σε μια γωνία του ίδιου χώρου, θέλει κι αυτή κάποια ανθρωπινή φροντίδα, φαίνεται παραμελημένη.

Αλλά θα μου πείτε εύλογα: «Αφού έχουμε την όμορφη πλακοστρωμένη κι απλόχερη πλατεία μας, που προσφέρεται θαυμάσια τις καλοκαιριάτικες μεσημέριες ώρες για ποδόσφαιρο που κάνει ΜΠΑΜ! (σε τοίχους και σε κτίσματα) και μάλιστα και με θεατές μπόλικους και καθημένους (οι θαμώνες της ομήγυρης των καφενέδων) τι τα θες τ' άλλα; Κοντός ψαλμός αλληλούια!

Σ' ΕΝΑ ΛΑΪΚΟ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΣΠΙΤΙΚΟ

Σ' ένα καλοκαιρινό μου σεργιάνι μέσα στο χωριό, μια θελκτική εικόνα σ' ένα παλιό, λαϊκό αρχοντικό σπιτικό τράβηξε την προσοχή μου. Κοινοσιμίων, κοντοστέκω κι αγναντεύω τη γλυκοθωρήτη αυτή όψη του σπιτιού. Βλέπω και χαίρομαι ολόκληρο το «γίκο» του οικοκυριού ξεδιπλωμένο πάνω στα κάγκελα του συλλογιέμαι: πόσα κόπια μακρόχρονα χρειάστηκαν της γιαγιάς, της δόλιας μάνας και της κοπελιάς για να μεγαλώσει ο γίκος του

σπιτιού; Πόσα νυχτοξημερώματα ξεδιούχταν στα νυχτερία του χειμώνα και πόσα σεργιάνια στα γειτονικά κατώφλια με τη ρόκα γνέφοντας κι ιδιόζωντας.

Και συνεχίζω το οδοιπορικό μου ξεδιπλώνοντας κι εγώ τις δικές μου θύμησης και νοσταλγίες από μια νοχή που δίνονταν μεγάλη σημασία στα υφαντά χοντροσκούτια, αλλά και που ήταν απαραίτητα στις ορεινές κρουαζιέρες περιοχής μας (που η φαμίλια κοιμόταν κανταρέ-

λα στρωματάδα στο πάτωμα και σε ξεναβάνωτα σπία και πόσο καρτερούσαν το χειμώνα την καινούργια φλοκάτη κι βελόντζα!)

Κι αναθυμιάμαι ακόμα ότι το πρώτο κοστούμι (και με κοντό παντελόνι) που φόρεσα στο γυμνάσιο (και ζεσταίθηκε το κοκκαλάκι μου απ' τ' αντρίλια μαθημένο) ήταν από χοντρόγατα τ' αργαλειού από σμαροσκούτι ριγέ και το παραδοκατασιχαρόμουνα αφάνταστα, θυμάμαι.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ

ΖΩΗ ΤΩΝ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΙΤΩΝ

Γράφει ο Χρήστος Β. Σταμάτης - Δικηγόρος

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ

9. ΜΕΤΑ ΤΟ ΑΡΜΕΓΜΑ

Αφού τελείωνε το άρμεγμα, οι αρμεχτάδες έπαιρναν τις καρδάρες με το γάλα, ο καθένας από μία, και τις μετέφεραν στο «ταρδάκι», το πρόχειρο δηλαδή «μπατζαριό», που συνήθως απείχε 10-20 μέτρα από τη στρόγγυα, στη ρίζα κάποιου τεράστιου βράχου. Εκεί ακολουθούσε το στράγγισμα με υφαντή «στραγγίστρα» και ακολουθούσε η διαδικασία για τη πήξη με καθαρές καρδάρες σε τυρί, ρίχνοντάς του, ανάλογα με την ποσότητα, μία - δύο ή και τρεις κουταλιές «πητιά» και ανακατώνοντάς το με μια ξύλινη, κατάλληλα φτιαγμένη, σανίδα, όπως ο πάχης, μήκους 0,70 μ. και πλάτους 0,4 μ. Αξιοσημειώτ' είναι εδώ η τακτική που ακολουθούσαν οι «ομήτες» αυτοί δηλαδή που είχαν σμίξει, είχαν κάνει ένα κοπάδι τα πρόβατά τους, για τη σειρά που έπαιρνε ο καθένας τους το τυρί και το γάλα της ημέρας και προς τούτο, είχαν μια σανίδα σαν πήχυν και εκεί επάνω με μαχαίρι χάραζαν μία γραμμή στο ένα μέρος της σανίδας που είχαν σημειώσει τα αρχικά του ονοματεπώνυμους τους ή ρυθμίζαν τη σειρά ανάλογα με τις μονές και ζυγές ημέρες, ώστε να μη χάνουν τη σειρά τους. Μετά το πήξιμο, το γάλα γινόταν «πηχτόγαλο», όπως είναι π.χ. το γιουρτζι και αφού με μια ξύλινη βέργα ή πήχυν τα αυλάκωναν, το χάραζαν μέσα

στις καρδάρες που ήταν, το έρριχναν μετά στις υφαντές τσαντίλες και το κρεμούσαν είτε στα παλούς που είχαν μπηξεί στο έδαφος, είτε σε ξύλα σαν καρδιά που είχαν στερεώσει σε σχισμές του βράχου για να στραγγίξει, στάζοντας πάνω με- σε κάποια καρδάρη που είχαν τοποθετήσει από κάτω, ώστε να μαζεύουν το τυρογάλα, το οποίο στη συνέχεια το έβαζαν και από αυτό γίνονταν η μυζήθρα, την οποία έβαζαν σε κάποια τσαντίλα για να στραγγίξει. Και το στράγγισμα από τη μυζήθρα το έρχονταν σε μια «λακούβα», που είχαν ανοίξει στο χώμα, το λεγόμενο «σκυλάκο» και το έτρωγαν τα σκυλιά τους.

Εδώ, πλέον, αποδεικνύεται η μεγάλη χρησιμότητα του προβάτου, από το οποίο τίποτε απολύτως δεν πετιέται ως άχρηστο, τίποτε «δεν πάει φαρμένο» όπως έλεγαν οι τζιωμαναριοί, αρχίζοντας από την κοπριά, το γάλα, το κρέας, το μαλλί, το δέρμα και καταλήγοντας στο τυρογάλα της μυζήθρας και τα κόκκαλα για τα σκυλιά. Αφού στράγγιζε στις τσαντίλες το τυρί, το έβαζαν και μ' ένα μεγάλο μαχαίρι, το έκοβαν σε φέτες μεγάλες, πάχους 3-4 πό- ντων και σε σειρές το τοποθετούσαν μέσα σε μεγάλα ξύλινα βαρέλια ή ξύλινους κάδους τα παλαιότερα χρόνια, και μετέπειτα, σε μεταλλικά δοχεία και κάθε σειρά την αλάτιζαν και, αφού γέμιζε το δοχείο, έρχονταν και ορισμένο τυρογάλα για αρμύρα, ώστε να μην ξεραθεί και χαλάσει. Πολλές φορές, τα πα-

λαιότερα χρόνια, αφού είχαν περάσει 2-3 μήνες από το αλάτισμα, το έκοβαν σε μικρότερα τεμάχια και το έβαζαν μέσα σε τουλούμια, δηλαδή σε ξυρισμένο και αποξηραμένο δέρμα προβάτου που έτσι έκαναν το περιφημο και νοστιμότατο «τολουμεντάρι» λεγόμενο που ήταν περιζήτητο.

10. ΤΟ ΤΣΑΛΑΦΟΥΤΙ

Το γάλα των προβάτων των τελευταίων κυρίως ημερών αρμέγματος περί το τέλος Ιουλίου και αρχές Αυγούστου, λόγω του ότι είναι παχύρευστο και συνήθως λίγο, οι τζιωμαναριοί, μετά το βράσιμο του και αφού κρύωνε, το έβαζαν σε δοχεία, παλαιότερα ξύλινα και μετέπειτα μεταλλικά, τα οποία τοποθετούσαν μέσα σε όπληδες, ώστε να έχει μεγάλη δροσιά και μια - δύο φορές την εβδομάδα το ανακατεύαν και γινόταν μετά από δύο εβδομάδες, το λεγόμενο «τσάλαφουτι», που είναι νοστιμότατο, παχύρευστο και τρώγεται ακόμα και με πηλούρι, αλλά αρκετά βαρύ και παχυντικό.

Συνήθως, το βγάδουν και αρχίζουν να τρώνε απ' αυτό ή να το μοιράζουν σε μη κτηνοτρόφους ή να το πωλούν κατά το Δεκαπενταύγουστο και μετά. Αυτό, είναι προϊόν καθαρώς τοπικό των Θεοδωριανών κτηνοτρόφων και διατηρεί τη φρεσκάδα του σε ψυγείο μέχρι και δύο μήνες ή και περισσότερο.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Παρ' όλο ότι το χωριό μας έχει πάρα πολλούς νοσταλγούς και λάτρεις της χειμωνιάτικης ζωής του, ποτέ κανένας μας όλα αυτά τα χρόνια καθώς φύγαμε απ' τον τόπο μας, δεν αποφάσισε να πάει να καθίσει και να ζήσει έστω και για λίγες μέρες στο πατρικό του σπίτι, μακριά από κάθε θόρυβο, άγχος και αγωνία. Δεν αποφάσισε κανένας μας να πάει, παρά τον πόθο και τη λαχτάρα που έχουμε, για να ζήσουμε με συντροφιά τις χιονισμένες κορυφές των βουνών μας, τον καθαρό αέρα, τα κρύα νερά, την απόλυτη γαλήνη και ηρεμία και να μείνουμε για λίγο συντροφιά με τους χειμωνιάτες κατοίκους του χωριού μας που τόσο πολύ λαχταρούν να δουν έναν άνθρωπο και να πουν μια καλημέρα.

- Όλοι μας όλα αυτά τα χρόνια λέγαμε: θα πάμε του χρόνου. Ο χρόνος περνούσε (μαζί του βέβαια και η ζωή), έρχονταν ο άλλος χρόνος, και οι περισσότεροι από 'μας ακόμα ηγηναίουμε.

- Τώρα τελευταία όμως, κάτι πάει να γίνει από μερικούς ζωηρούς που άρχισαν να κάνουν αιρινδιαστικές χειμωνιάτικες επισκέψεις στο χωριό μας.

- Φέτος στις 12 του Γενάρη επισκεφθήκαν το χωριό μας, ο Βασίλης Διαμάντης, ο Γιώργο Καραγεώργης και ο Κώστας Γαλανής, με τις κυρίες Χριστίνα, Φωτεινή και Χάρις αντίστοιχα, και μαζί τους πήγα κι εγώ.

- Είχα να επισκεφθώ χειμώνα το χωριό μας απ' τις 20 του Γενάρη του 1976, όπου πήγα τότε με 10ήμερη κανονική άδεια. Το χωριό μας ζούσε ακόμα έντονη τη χειμωνιάτικη ζωή, με δασκάλους, το σταθμό Χωροφυλακής, τον κοινωτικό γιατρό και πολλούς ντόπιους χειμωνιάτες κατοίκους.

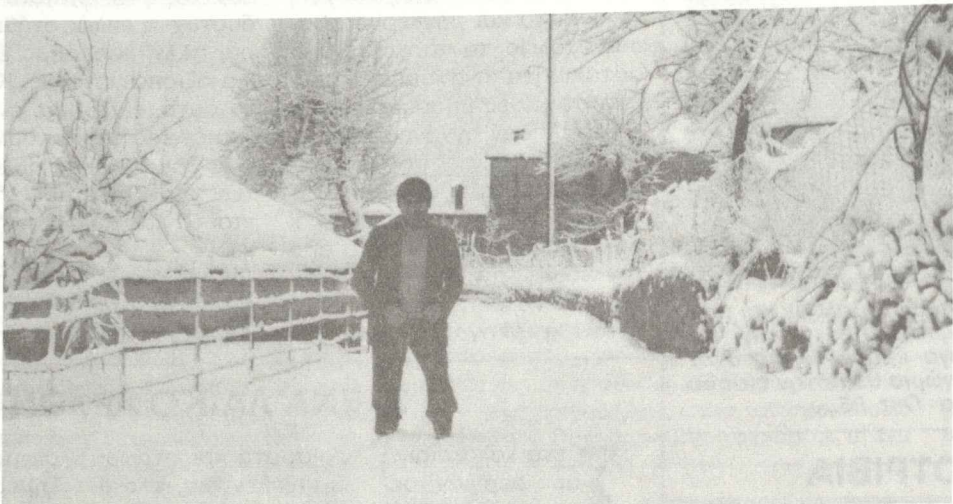
- Το λεωφόριο με κατέβασε στο Αθαμάνιο στις τέσσερις το απόγευμα. Φορώθηκα τη βαλίτσα μου στις πλάτες και ξεκίνησα ποδοδόδρομο. Στην κορυφή στο Αθαμάνιο όπου άρχιζαν τα χιόνια, πήρα τον καθαρισμένο απ' την μπουλντόζα αυτοκινητόδρομο και τον ακολούθησα μέχρι το χωριό. Στις Σπάδες άρχισε να σουρουπώνει και στο χωριό έφτασα νύχτα.

Τις μέρες που κάθισα στο χωριό ήταν χιονόκαιρος κι άρχισαν να πέφτουν καινούργια χιόνια. Έτσι μου δώθηκε η ευκαιρία να ζήσω τότε, πέρα για πέρα όλο το χειμωνιάτικο μεγαλείο του τόπου μας. Να φανταστείτε ότι έφυγα χιονίζοντας απ' το χωριό, πέρασα τη ράχη του Σταυρού και έφτασα μέχρι το Αθαμάνιο με τα πόδια.

- Πέρασαν 20 ολόκληρα χρόνια από τότε. Στο χωριό μας άλλαξαν πολλά πράγματα και μαζί τους άλλαξε και η χειμωνιάτικη ζωή.

Αυτή ακριβώς την αλλαγή ήθελα από χρόνια τώρα να γνωρίσω και να ζήσω από κοντά. Έτσι φέτος μου δόθηκε η ευκαιρία χωρίς να το περιμένω, χάρη στην παρέα που προαναφέραμε.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΟΣΤΑΛΓΟΥΣ ΚΑΙ ΛΑΤΡΕΙΣ ΤΗΣ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

Ταξίδεψα με τον Κώστα Γαλανή και τη σύζυγό του Χάρις. Στη ράχη του Σταυρού συναντήσαμε τη μπουλντόζα της Νομαρχίας που καθάριζε το δρόμο απ' τα μπάζα και τα χώματα που έπεσαν απ' τις βροχοπτώσεις. Πιο κάτω στο εικόνισμα του Κουτσουχέρι συναντήσαμε και χαιρετήσαμε το Γιώργο και τη Γρηγόρη Λάππα, πρόεδρο και αντιπρόεδρο αντίστοιχως του χωριού μας, που πήγαιναν να επιθεωρήσουν το έργο του μπουλντοζέρη. Δυο καλούς χειμωνιάτικους οιωνούς απ' τους οποίους μάθαμε ότι στο χωριό μας ήταν ανοιχτά δύο καφενεία. Του Γιώργου Χάιδου και της Αννούλας Ντζαδής.

- Ομολογώ ότι πρώτη μου φορά πέρασα το δρόμο απ' του Κουτσουχέρι μέσα στο χωριό μέχρι την Ταύλα, χωρίς να συναντήσω ούτε πουλί πετούμενο.

- Στην Ταύλα που φθάσαμε, έξω απ' το σπίτι της, μας υποδέχτηκε γεμάτη χαρά η αδερφή μου η Τούλα, η οποία αφού μας βοήθησε να ξεφορτώσουμε το αυτοκίνητο, μας έστρωσε τραπέζι για να φάμε. Το φαγητό της ήταν Θεοδωριανική φασουλάδα γιγάντες στο φούρνο, πυρωμάδα και τυρί.

- Ήταν μια μέρα όνειρο: μια μέρα απ' αυτές που ενθουσιάζουν και γοητεύουν κάθε άνθρωπο. Πολύ δε περισσότερα είμας που βρισκόμασταν στον τόπο μας, στο χωριό μας.

- Ξεκουρασθήκαμε για λίγο κι έπειτα επισκεφθήκαμε και επιθεωρήσαμε τα σπίτια μας. Ανέβηκα στη βεράντα του σπιτιού μου και αγνάντεψα τριγύρω τα βουνά μας, και μέσα στο χωριό. Ηρεμία και γαλήνη βασίλευσε παντού.

- Τα χιόνια βρίσκονταν στο ύψος της Κωστήλατας και κάλυπταν όλες τις κορυφογραμμές των βουνών μας, με πιο έντονη την παρουσία τους στις λάκες της 'πάνω Κωστήλατας και στη Στρουγκούλα. Όλο το κάτω μέρος προς το χωριό, εκτός απ' τα δάση, ήταν γυμνό από φυλλωσιές και ξεπλυμένο

απ' τις καταγίδες και μπόρες του θύινου και του χειμώνα. Οι δρόμοι, οι αυλές των σπιτιών και τα κήπια μέσα στο χωριό, άστραφταν από καθαριότητα. Κάθησα αρκετή ώρα στη βεράντα, και καθώς κοιτάζα το αμπαρωμένο σπίτι μας και την έρημη γειτονιά μας, αναπολούσα τα ωραία περασμένα χρόνια και τις παλιές καλές εποχές που ζούσε το χωριό μας.

Παρ' όλα όμως αυτά μέσα μου έινωθα μια απέραντη χαρά και ευχαρίστηση που βρισκόμουν στο χωριό μου, και δεν χόρταινα ν' αγναυτεύω γύρω μου.

- Το απόγευμα κατεβήκαμε με τον Κώστα στα καφενεία. Πάνω απ' τον παπά-Γιώργο Σερδενέ το σπίτι, συναντήσαμε και χαιρετήσαμε την Ελένη, κυρία του προέδρου μας Γιώργου Λάππα, που πήγαινε στο σπίτι της. Κάναμε με τον Κώστα μια βόλτα στην πλατεία αγναντεύοντας τριγύρω, και μόνο στον πέρα μαχαλά το σπίτι του Γιώργου Σταμάτη είδαμε να καπνίζει. Ενώ όλα γύρω μας έδειχναν ερημιά, η ζωή μέσα στα καφενεία άλλαξε εντελώς. Κατεβήκαμε τις σκάλες της εκκλησιάς και ανοίξαμε την πόρτα απ' το καφενείο του Γιώργου Χάιδου. Μόλις μπήκαμε μέσα αμέσως μας χτύπησε στο πρόσωπο η ζεστασιά της σόμπας που έκαιγε ελαττική κουτσουρέλια. Σ' ένα τραπέζι κάθονταν ο παπα-Θωμάς και κουβέντιαζε με το Γιώργο Χάιδο. Τους χαιρετήσαμε και πιάσαμε κι εμείς καρέκλα γύρω απ' τη σόμπα. Ο Κώστας παρήγγειλε ένα τσάι κι εγώ ένα πόντζι, κι αμέσως άρχισε το χειμωνιάτικο κουρ-κους. "Α!", λέει ο παπα-Θωμάς. "Ο Γιώργος είναι σπεσιαλίστας ο' αυτό", κι αυτός καθώς μου το έφερνε ανακατεμένο στην τσαγιέρα, γελαστός και καμαρωτός, μας αποκάλυψε: "Αυτό", λέει, "είναι συνταγή του μακαρίτη Θανάση Κολοβού" κι άρχισε να μας λέει την ιστορία. Σε λίγο άρχισαν να μπαίνουν

στο μαγαζί ο Γρηγόρης Λάππας, ο Παύλος Στεργιούλης, ο Βασίλης Διαμάντης, ο Γιώργος Καραγεώργης, η Φωτεινή, η Χάρις και η ατμόσφαιρα ζεστάθηκε για καλά. Αφού έπεσαν τα κεράσματα, ο Γιώργος Χάιδος μας αποκάλυψε ότι στον τέντζερη υπάρχει καλοβρασμένος πατσάς με κεφαλάκι. Όπως καταλαβαίνετε, δεν άργησε να μπει στα πιάτα που γυάλισαν στη στιγμή.

Στο άλλο καφενείο, της Αννούλας, έστρωσε τραπέζι ο Γιώργος Λάππας με την κυρία του Ελένη, τη Χριστίνα, ήταν εκεί και η Ανάστη, περάσαμε κι εμείς απ' εκεί και δημοσυργήθηκε μια υπέροχη και χαρούμενη καφενόβια Θεοδωριανική ατμόσφαιρα.

- Έτσι πέρασε η πρώτη μας νύχτα στο χωριό. Την άλλη μέρα ήταν Σάββατο και η παρέα μας ενισχύθηκε απ' το δάσκαλο Κώστα Κουτσούκη και το Θανάση Καραμέστο, το Φώτη Μήτσιο ήρθε και ο Γιώργος Ντζουβάρας στο χωριό, και στου Χάιδου φάγαμε κοκορέτσι και αρνί λεμονάτο. Όπως βλέπετε εκτός από το πόντζι, τα τσάγια, τους καφέδες και τα ρακιά υπήρχε και καλοπέραση.

- Την Κυριακή η παρέα ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο, με τον Δημήτρη Σαμνέντζα, τον Γιώργο Στ. Σκουτέλα, τον Κώστα Σερουττή και τον Γιώργο Κακόβουρα γαμπρό του παπα-Κώστα Σκουροπάνου, που ήρθε στο χωριό με όλη του την οικογένεια.

- Σκεφθείτε τί όμορφα που ήταν, τόσοι άνθρωποι να ανταμώνουν μέσ' την καρδιά του χειμώνα στο χωριό μας. Κρίμα που εγώ και ο Κώστας δεν είχαμε χρόνο για να μείνουμε περισσότερο. Μετά τη θεία λειτουργία στην εκκλησία που ήταν όλοι οι χειμωνιάτες κι έψαλε ο πρόεδρος με το Γιάννη Σκουτέλα, ήπιαμε όλοι μαζί καφέ στου Γιώργου Χάιδου, τους χαιρετήσαμε όλους και φύγαμε.

- Απ' ό,τι είδαμε και ζήσαμε μπορούμε να πούμε ο' όλους τους νοσταλγούς και λάτρεις της χειμωνιάτικης ζωής του τόπου μας, ότι το χωριό μας σήμερα προσφέρεται άνετα για μια ολιγοήμερη χειμωνιάτικη ανάπαυση, για εκδρομές, ακόμα και για χειμωνιάτικες διακοπές. Η παρουσία του προέδρου Γιώργου Λάππα που αποφάσισε να ζήσει μόνιμα στο χωριό μας, δίνει νέα πνοή στον τόπο μας. Όσον αφορά για καφενείο. Ο Γιώργος Χάιδος δήλωσε κι αυτός παρών σε κάθε περίπτωση. Επομένως κανένας φόβος και καμιά ανησυχία για την εκεί διαμονή και καλοπέραση. Όλοι οι διαστακτικοί ας ξεκινήσουν και δε θα το μετανιώσουν. Εξάλλου ο τόπος μας, μας περιμένει και μας θέλει όλους. Ας το ξεκινήσουμε όλοι μια μέρα να μοιροψήνουμε τη ζωή του κι ας ευχηθούμε όπως το αναμμένο τζάκι του Γιώργου Λάππα, που καίει νύχτα και μέρα στο χωριό μας, να ζεστάνει την από χρόνια τώρα παγωμένη χειμωνιάτικη ζωή, και να γίνει ελπίδα μιας καινούργιας ζωής στον τόπο μας, που τόσο πολύ όλοι μας ονειρευόμαστε.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΘΕΟΧΑΡΗΣ Σ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΑΤΟΥΣ 4 ΠΑΠΑΓΟΣ (5η στάση)

Τηλ.: 65 28 740

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΖΟΚΑΣ

ΘΕΟΧΑΡΗΣ Σ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΑΤΟΥΣ 4 ΠΑΠΑΓΟΣ (5η στάση)

Τηλ.: 65 28 740

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΖΟΚΑΣ

Ορειβατική διαδρομή στον Άραχθο

Του Αντωνίου Κ. Μαστοράκη, μέλους του Ε.Ο.Σ. Αγρινίου

Σήμερα θα κάνουμε μια νοερή διαδρομή στο φαράγγι του Αράχθου (διδασχισή προς Τζουμέρκα) μια διαδρομή που η καλλιέργεια Πανεπιστημίου Ιωαννίνων δις Μαίρη Κωστή εγκαίνιασε και πρέπει να γίνει γνωστή ανά την Ελλάδα, για να την κάνουν και άλλοι Ορειβατικοί και να αποφύγουν τα γνωστά, για να γνωρίσουν νέες ομορφιές της Ελληνικής φύσης. Θάναμος στη θέση Αγίου Γεωργίου του δρόμου Ιωαννίνων - Πραμάντων, στρίβουμε αριστερά, μπαίνουμε στο χωριό Ελληνικό (πρώην Λοζέτσι) και φθάνουμε στο Μοναστήρι της Τσοούκας. Ανάβουμε ένα κεράκι και βγαίνουμε στην πίσω πόρτα για να αντικρύσουμε το φαράγγι του Αράχθου, που από τη θέση αυτή έχει απότομο ύψος 750 μ. (όπως ακριβώς στο Βίκο). Σ' αυτό το σημείο είναι στο σχέδιο να είναι τηλεφερικός που να ενώνει την Τσοούκα με τη θέση Τσιφτρέλος Χουλιάρδων, ιδανικός τόπος για πέταγμα αλεξιπτωτιστών.

Αφήνουμε την Τσοούκα και κατηφορίζουμε προς τον Κοροβέσιο, όπου ο μύλος και η λεβιά, γέφυρα επάνω στον Άραχθο με συμπατόσχοινα και ξύλα (μόνο για ανθρώπους - ούτε ζώα, ούτε άλλα περνούν). Μια στάση 10 λεπτών διότι βαδίζουμε 1 1/2 ώρες και παίρνουμε τον ανήφορο 2 ωρών μέσω Ντρίανουβας - Αγίου Νικολάου για το χωριό Χουλιάρδες, υψόμετρο στην πλατεία 1051 μ. Μια στάση μισής ώρας για καφέ και να γνωρίσουμε το χωριό του Χρήστου Σούλη που άφησε στα γράμματα τα παιδιά και έχει σήμερα 400 επιστήμονες, και δρόμο μέσω Σκαλούλας, αφήνοντας δεξιά το Καστέλι, πόλη 300 π.Χ. και περνώντας για το χωριό Βαπτιστής (πρώην Γκούρα) και από εκεί μέσω Κάτω Μιχαλτσίου στη θέση Γκόγκου Γέφυρα επί του Καλαρρυτιώτικου ποταμού όπου θα γίνει το φράγμα της ΔΕΗ στη θέση στενό.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι η γέφυρα είναι κρεμοσπίτη και έγινε το 1925 από Γερμανό μηχανικό.

ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΕΚΣΚΑΦΕΣ - ΕΚΒΡΑΧΙΣΜΟΙ - ΒΟΘΡΟΙ

ΧΑΝΔΑΚΙΑ - ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ

ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ

ΧΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΚΗΠΟΥΣ

ΑΦΟΙ ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΙ

ΛΑΜΠΡΟΣ

ΠΑΝΤΑΖΗ

0294 - 73370 ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ

ΡΑΦΗΝΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Προς τον πρόεδρο της Κοινότητας Θεοδωριανών Άρτας

Τυχαίως σε ένα κατάστημα των Αθηνών, συνάντησα έπειτα από 40 ολόκληρα χρόνια, τον παιδικό μου φίλο Σταύρο Σκουτέλα. Η συγκίνηση απεριγράπτη. Δώσαμε ραντεβού στο γραφείο της Αδελφότητας Θεοδωριανών Αθηνών (Κλεισθένους 17) όπου θυμηθήκαμε τα παλιά.

Επειδή υπηρέτησα 2 χρόνια δάσκαλος στο τότε 3θέσιο Δημοτικό Σχολείο Θεοδωριανών μου δώρισε το βιβλίο "ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ ΑΡΤΑΣ" το οποίο κυριολεκτικά ρούφηξα στο διάβασμα.

Κύριε πρόεδρε, θερμά συγχαρητήρια τόσο σε σας για την έκδοσή του, όσο και στον συγγραφέα φίλο Ρήγα Σκουτέλα. Παρόμοιες εκδόσεις είναι σπάνιο φαινόμενο και θα αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση για άλλες κοι-

Μέχρις εδώ βαδίσαμε από Χουλιάρδες 1 1/2 ώρες και έχουμε ακόμη μια ώρα για το χωριό Πράμαντα, όπου το ξενοδοχείο Τζουμέρκα κάτω από την κορυφή Στρογκούλα. Επειδή γνωρίζουμε τον τόπο και τον έχουμε πατήσει, κά- νουμε μια παραλλαγή για όσους δεν θέλουν να ανέβουν στους Χουλιάρδες από Κοροβέσιο, αλλά να διασχίσουν τον παραποτάμο Καλαρρυτιώτικο.

Όταν μια ομάδα πάρει τον ανήφορο για την Ντρίανουβα, η άλλη ομάδα θα πάρει δεξιά και θα φτάσει στη θέση Σμί- ξη, όπου ομίγει ο κύριος Άραχθος με τον Καλαρρυτιώτι- κο. Από εκεί μπαίνουν στο φαράγγι που είναι ανάμεσα από Χουλιάρδες και Αμπελοχώρι (πρώην Σκλούπο) φα- ράγγι με άγρια ομορφιά, περνούν τη θέση Έρικα και φθά- νουν στο στενό που αναφέραμε για το φράγμα της ΔΕΗ και φθάνουν στου Γκόγκου, όπου ενώνονται με την άλλη ομάδα και ανηφορίζουν για τα Πράμαντα.

Για να ολοκληρώσουμε για όσους δεν ξέρουν: Α' δια- δρομή: Τσοούκα - Κοροβέσιος - Χουλιάρδες - Γκόγκου - Πράμαντα ώρες 1 1/2 + 2 + 1 1/2 + 1 = 6. Β' διαδρομή: Τσοούκα - Κοροβέσιος - Σμίξη Γκόγκου - Πράμαντα ώρες 1 1/2 + 3 + 1 = 5/12.

Μπορεί να γίνει και επέκταση της διαδρομής κατά δύο τρόπους.

Α': Από Χρηστούς να συνεχίσει η πορεία προς Αλπουρί- σι - Ι.Μ. Κηρίνας και τερματισμό στο Μοναστήρι Βίλζας του Μαρσούκιου όπου τελευταία ανακαινίστηκε και δύνα- ται να φιλοξενήσει αρκετά άτομα, δηλαδή ακόμη 3 ώρες

ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΙΤΙΚΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Του ΝΙΚΟΛΑΟΥ - ΧΡΗΣΤΟΥ - ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Θεοδωριαντικός... Λύκος - Χαστούκι... θηλυκό.
2. Ακτιλίδωτος (καθ.) - Πέτρα και... αυτό.
3. Ελληνικό πορμπέο - Ανεπίδοτο - Πρώτη ποιότητα στο... γραμ- ματα.
4. Μεθυσμένοι (μτφ).
5. Νότιος άνεμος κατα- στροφικός στη γεωργία.
6. Τα αεροπλάνα "ΜΙΡΑΖ" έ- ται...
7. Ξεκινούν - Η Σόλα χωρίς... πάτο.
8. Ασφαρίζει αγρότες - χωρίς δήλωση (αασ.).
9. Αδύνατος αν- θρωπος, αλλά και φάρ...
10. Κτητική αντανάμια - Ανθρωπος της... πέννας (ξεν.).
11. Ήθος με... φωνή - Ασυνήθιστος (καθ.).
12. 9 Φωτιά (καθ.).
13. Εύσχαμος -10. Ευλογημένο δέντρο - Ανάποδο αλάτι, χωρίς... αρχή και τέλος - Μύτη που... μυρίζει καθαρεύουσα.
14. Ιταλικό... εγώ - Υπνος μαρού - Εκφράζει απορία.
15. Οσπριο - Ο θυμός πολλές φορές φτάνει... (μία λέξη)
16. Τα πρώτα γράμματα.
17. Κανονικά - Αγγλικό δια- ζευτικό - Ασφαρίζει υπαλλήλους.
18. Ναι για την... Ιταλία - Χρώμα... θηλυκό - Υπάρχει και εκδοτικός...

ΚΑΘΕΤΑ

1. Χωρίς ρούχα - Ενδοξο τμήμα της Ελλάδας.
2. Αγίος και... αυτός - Αρκά κατασκηνό για τυρί.
3. Υπο- παιζόμενος - Ξεκίνημα στο... ριζικό - Ζώα (θηλ.).
4. Λίρα... μισή - Είναι... και η πρωτοχρονιά - Γράμμα- τα από παιδική αρρώστια.
5. Αλήτης και... αυτός - Προηγούνται αθλητικών σωματείων.
6. Φοριέται συνήθως από τη νοικοκυρά - Βασιλιάς στην Ελλά- δα.
7. Ευθύς - Οχι σπουδαίος.
8. Τιμή χωρίς... φωνή - Τραπεζοτητόστα... μαρού.
9. Γλεντζές... ανατολι- τικός.
10. Γράμματα στα "ΠΡΟ-ΠΟ" Κακομοιριά - Υπάρχει ακόμα και στο φαγητό...
11. Έτσι... αρχίζει η αυγή - Βλέπω (καθ.).
12. Το 14 με γράμματα - Τοί- ποуро... Θεοδωριαντικό.
13. Ο άντρας της ... γίδας - Του δημοτικού Σχολείου η έκτη τάξη (αντ.) - Θεά της... ζήλιας - Ανάποδο το 21 στα... γράμματα.
14. Συναικέτι όνομα... χαϊδευτικό - Θεοδωριανική... γυναικεία - Απαλά.
15. Τροφή ζώων (μτφ) - Σεβα- σμός (καθ.).

νότητες.

Στον φίλο Σταύρο Σκουτέλα έδωσα το λόγο μου ότι θα γίνω συνεργάτης στη διμηνιαία εφημερίδα "ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ" και αρχίζω με το φαράγγι του Αράχθου που ήδη έγινε χάρη εμού γνωστό στον ορειβατικό κόσμο της Ελλάδας.

Πρόκειται για τη διαδρομή Ιερά Μονή Τσοούκας - Κορο- βέσιος - Σμίξη Αράχθου Καλαρρυτινίου - Στενό Σκλούπου - Γέφυρα Γκόγκου - Χρηστού - Τσάπες - Μελισσουργοί - Αιύ Θεοδωριανών.

Διά της παρουσίας μου στέλνω τους ειδικούς χαιρετι- σμούς στους μαθητές μου (και της γυναίκας μου Άννας Πάολα Μαυράκη). των σχολικών ετών 1955-56 και 1956- 57.

Με ηπειρωτικούς χαιρετισμούς.

Αντώνιος Κ. Μαστοράκης

Αγρινίο

πορεία.

Β': Από Χρηστούς -Τσώπελα - Μελισσουργοί - Αυτή - Θε- οδωριανία, δηλαδή ακόμη 4 ώρες πορεία.

Ευχόμεθα σε όσους συλλόγους θα το προγραμματί- σουν, να το προγραμματίσουν για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο που ο Καλαρρυτικός δεν έχει νερό, για να το ευχαριστηθούν και να έχουν καλές αναμνήσεις από αυτό το φαράγγι που τελευταίως έγινε γνωστό. Πληροφο- ρίες υπάρχουν ότι βγήκε πίστωση για την ορειβατική του χρηματοδότηση.

Έτσι εκτός από Έλληνες ορειβάτες θα περνούν το φα- ράγγι και Ευρωπαίοι. Το ευχόμεθα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΟΥΡΤΖΟΠΟΥΛΟΥ - ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΥ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΕΡΑΤΟΥΣ 4 ΠΑΠΑΓΟΣ ΤΗΛ.: 65 28 740

Δημιουργός άφθαστου μεγαλείου η Βασιλική Ψυχογιού

ΣΤΟ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ πανηγύρι που πραγματοποιήθηκε στις 14 και 15 Οκτωβρίου στο Άλσος Περιστερίου, θαυμά- σουμε μαζί με την Έκθεση Βιβλί- ου, Λαϊκής Τέχνης και Ηπειρωτι- κών Εντύπων, για μια ακόμη φο- ρά, την Έκθεση Φωτογραφίας της ηπειρώτισσας καλλιτέχνιδας ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΨΥΧΟΓΙΟΥ, που ήταν απεικονίσεις με πολύ μεράκι και μόχθο, απ' τον ηπειρωτικό χώρο. Δημιουργός άφθαστου μεγαλεί- ου η Β.Ψ. Βρίσκεται συχνά - πικνά στις πιο επικίνδυνες απο- στολές για να μας φέρει σε φως συγκλονιστικά ντοκουμέντα. Ανη- φορίζει βουνά, διαβαίνει γεφύ- ρια, ποτάμια, χωριά και πόλεις, με κάθε λογής αντίξοες συνθή- κες, για να πετύχει το σκοπό της.

Ακόμη αποθανατίζει περιοχές ο- λόκληρες με τις αεροφωτογρα- φίες της.

Είναι συνεπής καλλιτέχνης η Βασιλική Ψυχογιού, με αναμφι- σβήτητα προσόντα, που μαγεύει με τις φωτογραφίες της και συνθέτει εικόνες που θα μείνουν για χρόνια να βλέπουν οι επίγο- νοι.

Με πολλή χαρά τη βλέπουμε στις ηπειρωτικές εκδηλώσεις και την περιμένουμε να λαχτάρα, να "αστράψει" το φλας για να μείνει στο χαρτί η Ήπειρος και όχι μό- νο. Ακόμη απεικονίζει παραδο- σιακά γεφύρια που η τεχνολογία τ' αφανίζει, για τη δημιουργία "πολιτισμού" που δεν το σέβεται ο χρόνος.

Δεμένη με τη γη μας την Ηπει-

ρωτική, τρέχει απ' άκρη σε άκρη και βρίσκεται πρώτη στον τόπο για να δώσει φωτορεπορτάζ για τα έντυπα που συνεργάζεται. Κουβαλάει τα εργαλεία της δουλειάς της και ενδοσυσώδης κι ακούραστη δημιουργός, κατα- γράφει σε χαρτί την εικόνα, το πολυδιάστατο καλλιτεχνικό έργο της.

Αλλού πάλι βλέπεις να μαγεύει με τα τοπία, γεφύρια, σπίντα, πο- τάμια, βουνά και τις θάλασσες, τα ονειρεμένα δελτινά και την ο- λοπρόφυρη ανατολή. Ακόμη τους ανθρώπους του μόχθου, της απλής ζωής και δένει σφιχτά τις συνθέσεις της με παραδοσι- ακές ζωγραφιές. Προβάλλει ότι κινεί τη σκέψη της και δημιουργεί φωτογραφίες αξιόλογες, που έ-

ΘΕΟΧΑΡΗΣ Σ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΑΤΟΥΣ 4 ΠΑΠΑΓΟΣ (5η στάση)

Τηλ.: 65 28 740

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΖΟΚΑΣ

ΘΕΟΧΑΡΗΣ Σ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΑΤΟΥΣ 4 ΠΑΠΑΓΟΣ (5η στάση)

Τηλ.: 65 28 740

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΖΟΚΑΣ

ΘΕΟΧΑΡΗΣ Σ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΑΤΟΥΣ 4 ΠΑΠΑΓΟΣ (5η στάση)

Τηλ.: 65 28 740

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΖΟΚΑΣ

ΘΕΟΧΑΡΗΣ Σ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΑΤΟΥΣ 4 ΠΑΠΑΓΟΣ (5η στάση)

Τηλ.: 65 28 740

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΖΟΚΑΣ

Στα Θεοδώριανα πρόκειται να κατασκευαστεί καταφύγιο από την Κοινότητα. Με επιστολή μας προς την Κοινότητα καταθέσαμε τις σκέψεις μας σχετικά με το έργο. Πιστεύουμε, θα είχε ενδιαφέρον να δημοσιευθεί στην εφημερίδα σας η επιστολή αυτή, έτσι ώστε να δοθεί το ερέθισμα να γίνουν γνωστές περισσότερες απόψεις γύρω από αυτό το θέμα.

Προς:
την Κοινότητα Θεοδωριάνων
Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι Σύμβουλοι

είναι γνωστό ότι στην κοινότητα Θεοδωριάνων έχουν διατεθεί από το έτος 1994 για την κατασκευή καταφυγίου 51.000.000 δρχ. (25.000.000 από το τουριστικό πρόγραμμα περιφέρειας Ηπείρου και 26.000.000 από το ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης).

Διατυπώθηκαν πολλές απόψεις γύρω από το θέμα και συγκεκριμένα για το χώρο κατασκευής του καταφυγίου. Τελευταία πληροφορηθήκαμε ότι έχετε επιλέξει την τοποθεσία «Λάκκος» για την εγκατάστασή του. Επιτρέψτε μας να καταθέσουμε τις απόψεις μας αλλά και την εμπειρία μας που αποκομίσαμε από ορειβατικές δραστηριότητες, όσον αφορά τα καταφύγια σήμερα στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τη σημασία της, η λέξη «καταφύγιο», σημαίνει «τόπος ένθα καταφεύγει τις προς ασφάλειαν ή προστασίαν». Έτσι σε όλη την Ελλά-

ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΩΝ

δα τα καταφύγια βρίσκονται σε μεγάλο σχετικά και με την κορυφή του βουνού υψόμετρο και πάντα κοντά στις κορυφές των βουνών:

- Αν ξεκινήσουμε από τον **Όλυμπο** που είναι το ψηλότερο βουνό της Ελλάδας, θα δούμε ότι ένα καταφύγιο βρίσκεται σε υψόμετρο 2.100 μ. και δύο καταφύγια σε υψόμετρο 2.650 μ. και απέχουν μόλις 45' από την κορυφή «Μύτικας» 2.917 μ.

- Δύο καταφύγια στα **Βαρδούσια** βρίσκονται σε υψόμετρο 1.800 μ. και η κορυφή 2.457 μ. απέχει από αυτά περίπου 1 ώρα και 15'.

- Στον **Ταύγετο** το καταφύγιο βρίσκεται σε υψόμετρο 1.600 μ. και η κορυφή 2.410 μ. απέχει περίπου 2 ώρες.

- Στην **Οίτη** το καταφύγιο βρίσκεται σε υψόμετρο 1.800 μ. και η κορυφή 2.157μ. απέχει 1 ώρα και 30' από αυτό.

Θα μπορούσαμε εδώ να παραθέσουμε όλα τα καταφύγια της Ελλάδας, αλλά νομίζουμε ότι τα παραπάνω είναι ενδεικτικά.

Σε όλα αυτά, λοιπόν, τα καταφύγια και με δεδομένο ότι το πιο μικρό μπορεί να φιλοξενήσει 25-30 άτομα, είναι δύσκολο να εξασφαλίσουμε διαμονή τους χειμερινούς μήνες, γιατί είναι κάθε Σαββατοκύριακο γεμάτο από εκδρομείς, πλην των καταφυγίων του Ολύμπου τα οποία τους θερινούς μήνες φιλοξενούν 10.000-15.000 άτομα και

το χειμώνα διατίθενται σε ορειβατικές ομάδες.

Επειδή τα Τζουμέρκα έχουν ιδιαίτερο ορειβατικό και τουριστικό ενδιαφέρον, είναι φανερό ότι η ύπαρξη ενός καταφυγίου στο βουνό είναι απαραίτητη για την περαιτέρω αξιοποίησή του. Πιστεύουμε ότι πάνω σ' αυτή τη σκέψη δόθηκαν και τα χρήματα για την κατασκευή του καταφυγίου. Θα πρέπει, λοιπόν, να επιλεγεί ένας χώρος, από όπου θα είναι σύντομη χρονικά η πρόσβαση στο βουνό με όλες τις καιρικές συνθήκες. Σκεφθείτε ότι από το «Λάκκο» έως την κορυφή «Πυραμίδα» με καλές καιρικές συνθήκες χρειάζονται 3 ώρες και 30' ενώ με συνθήκες χιονιού είναι σχεδόν αδύνατη η πρόσβαση στο βουνό.

Νομίζουμε, λοιπόν, ότι το καταφύγιο θα ήταν χρήσιμο από τον «Προφήτη Ηλία» και επάνω, όπου πράγματι είναι ένας ιδανικός και πολύ όμορφος τόπος και θα μπορούσε ο καθένας να το επισκεφθεί χειμώνα ή καλοκαίρι και να ανέβει το βουνό. Διάφορα προβλήματα - φωτισμός, νερό κ.λπ. είναι πολύ εύκολα να λυθούν με ελάχιστο κόστος και μπορείτε να το διαπιστώσετε με μία επίσκεψή σας σε ένα καταφύγιο. Θα σας προτείνουμε αυτό της «Αστράκας», το οποίο εξάλλου βρίσκεται και κοντά σας.

Έτσι, λοιπόν, δεν κατανοούμε τους λόγους για τους οποίους θέλετε να κατασκευάσετε

ένα καταφύγιο μέσα στο χωριό ή και έξω από αυτό και σε τι θα εξυπηρετούσε αυτό το κτίσμα. Θα πρέπει βέβαια να αποφύγετε και τον όρο «καταφύγιο», γιατί καταφύγιο μέσα σε χωριό πρώτη φορά θα γίνει.

Κύριοι,

με την επιστολή μας αυτή δεν έχουμε πρόθεση να εμποδίσουμε το έργο. Το αντίθετο μάλιστα θέλουμε να αξιοποιηθούν αυτά τα χρήματα κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Το ενδιαφέρον για τον τόπο δεν αποτελεί μόνο δικό σας προνόμιο. Υπάρχουν πολλοί που ενδιαφέρονται για τον τόπο που γεννήθηκαν, άσχετα αν δεν μπορούν να εκδηλώσουν με πράξεις το ενδιαφέρον τους. Το καταφύγιο στο φυσικό του χώρο που είναι το βουνό αποτελεί μοναδική ευκαιρία για την αξιοποίηση της περιοχής μας.

Δεν πρέπει, λοιπόν, να αφήσουμε αυτή την ευκαιρία να πάει χαμένη και κυρίως πρέπει να διακρίνει κάποια ευελιξία την σκέψη μας. Στην εποχή της απόλυτης εξειδίκευσης υπάρχουν οι ειδικοί, δεν είναι μόνο η δική μας σκέψη η σωστή και κυρίως δεν μπορούμε να έχουμε άποψη για τα πάντα. Ποια μελέτη λέει ότι ο καταλληλότερος χώρος για το καταφύγιο είναι η τοποθεσία «Λάκκος»; Καμιά. Όπως σε όλα τα

πράγματα σ' αυτή τη χώρα, έτσι και εδώ κάποιος αποφάσισε με τα δικά του κριτήρια και δυστυχώς έχει και την εντύπωση ότι προσφέρει υπηρεσίες στους συμπολίτες του. Πιστεύουμε όμως ότι στην απόφαση δεν υπάρχει ιδιοτέλεια αλλά άγνοια.

Το ζήτημα δεν είναι και τόσο περίπλοκο, υπάρχει μια μελέτη - προσφορά συμπατριωτισμός μας, ως αξιοποιηθεί. Ας γίνει και η εγκατάσταση σε έναν κοινοτικό χώρο, χωρίς να αγοράσουμε κάποια έκταση από ιδιώτη και όλα αυτά για να μειωθεί το κόστος. Ας αναθεωρήσετε και τη σκέψη σας για καταφύγιο μέσα στο χωριό, άλλωστε πουθενά δεν υπάρχει καταφύγιο μέσα σε γεωργικές καλλιέργειες και ίσως στην Κωστήλάτα να έχουμε ένα πό τα καλύτερα καταφύγια της Ελλάδας.

Με δεδομένο, λοιπόν, ότι το ενδιαφέρον για ορεινό τουρισμό και ορειβασία αυξάνεται ραγδαία τα τελευταία χρόνια, είναι μια ευκαιρία στα Θεοδώριανα να μπουν οι βάσεις για τον ορεινό τουρισμό.

Πάντως ένα είναι βέβαιο, κύριε πρόεδρε: τα σύγχρονα «Εωκλήσια» των ορειβατών δεν βρίσκονται μέσα στα χωριά, βρίσκονται στα βουνά, εκεί όπου είναι και το ενδιαφέρον τους.

Σπύρος Ζαλοκώστας
Πάνος Βεντίστας

Η ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ο Σύνδεσμος Γυναικών Ηπείρου έκοψε την πίτα του και φέτος, που ήταν αφιερωμένη στην πολύτεκνη Ηπειρώτισσα, στις 20 Γενάρη στο Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών.

Ήταν μια όμορφη εκδήλωση που παρουσίασε ο **Άλκης Στέας** και περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, όμορφα χριστουγεννιάτικα τραγούδια, από τη χορωδία του Δήμου Κηφισιάς, παραδοσιακούς χορούς από το χορευτικό του Συνδέσμου, ομιλία για την πολύτεκνη Ηπειρώτισσα και βράβευση μιας πολύτεκνης οικογένειας με 10 παιδιά, απαγγελία από την Άννα Ιασωννίδου, τραγούδι από τον μοναδικό **Στυλιανό Μπέλλο** και τον **Αλέκο Κιτσάκη**, πολυφωνικό από τη **Δρόπολη Αργυροκάστρου** κ.ά.

Η εκδήλωση άνοιξε με καλωσόρισμα της προέδρου του Συνδέσμου **Εύας Χαλατσά**, κείμενο που διάβασε ο Άλκης Στέας:

«Φίλοι και πατριώτες
καλωσώρισστε σ' ετούτο το γιορταστικό Ηπειρώτικο αντάμωμα.

Σήμερα που έχουν παραμεριστεί απ' τις δυνάμεις της απληστίας και του ατομικού συμφέροντος, οράματα, ιδανικά και ηθικές αξίες, είναι μεγάλη παρηγοριά να βλέπεις ετούτες τις Ηπειρώτισσες όρθιες κι ανεπηρέαστες, γρανίτες ανθρωπιάς, ν' αντιστέκονται θαρραλέα στη φθοροποιό δύναμη της ύλης.

Σαν τρισεγγόνες της Δέσπως, είναι πεισμένες πως δεν ταιριάζει σ' αυτές ο ρόλος του κομπάρσου. Κουβαλάνε στους ώμους τους το βάρος μιας ιστορίας που δεν συγχωρεί.

*Γυναίκες Ηπειρώτισσες
ξαφνιάσματα της φύσης
εχτρέ γιατί δε ρώτησες
ποιον πας να καταχτήσεις;*

Θυμούνται καθημερινά ότι μέσα απ' την παράδοση, την ανεκτίμητη κληρονομιά τους, πρέπει να αγωνίζονται να φτιάξουν το αύριο σωστά, για να μην το υποστούν φτιάχνοντάς το άλλοι για κείνες. Θέλουν να ζουν ελεύθερες. Θέλουν να ζουν με τις μνήμες που χαράχτηκαν μέσα τους τότε που βρίσκονταν στα χωριά τους, στα ποτάμια τους, στα βουνά τους».

ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Η ΠΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΜΟΡΦΗ ΖΩΗΣ ΑΠΕΙΛΕΙΤΑΙ!

Αν κάποτε η γη ήταν ένας παράδεισος πουλιών, η Ελλάδα σίγουρα ήταν μια από τις πιο όμορφες γωνιές του. Λόγω της γεωγραφικής θέσης, του κλίματος, της μεγάλης ποικιλίας βιοτόπων και της μορφολογίας του εδάφους, διαθέτει μια από τις μεγαλύτερες ποικιλίες πουλιών.

Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί 408 διαφορετικά είδη πουλιών, από τα οποία 240 φωλιάζουν μόνιμα και τα υπόλοιπα ξεχειμωνιάζουν ή σταθμεύουν κατά τη μετανάστευσή τους.

Μόνιμα ζουν στην Ελλάδα σπάνια και απειλούμενα αρπακτικά θαλασσοπούλια, υδρόβια και παρυδάτια, επίσης σε σημαντικούς πληθυσμούς είδη, όπως ο γυπαετός, η αετογεράκινα, ο ροδοπελεκάνος, ενώ είδη, όπως ο αμμοπετροκόκκος, ο τουρκοτοπανάκος και το σμυρνοτσίχλο, δεν απαντούνται πουθενά αλλού.

Εδώ ξεχειμωνιάζουν σπάνια είδη, όπως η ναυσχίνα, η κοκκινόχρηνα, το στεπογέρακο, αλλά και πουλιά από την Ευρωπαϊκή Ρωσία και τη Σκανδιναβία, όπως τσίχλες, ερωδιοί, γλάροι και χιλιάδες χηνόπαπιες.

Συγκεντρώνεται, επίσης, μεγάλος αριθμός μεταναστευτικών πουλιών κατά τις μετακινήσεις τους από και προς την Αφρική και την Ανατολική Ευρώπη.

Η σημαντικότητα της χώρας μας σε παγκόσμιο επίπεδο είναι μεγάλη, αφού εδώ παράγεται το 75% του παγκόσμιου πληθυσμού του μαυροπετρίτη. Υπάρχει, επίσης, μια από τις μεγαλύτερες αποικίες του σπανιότερου πελεκάνου στον κόσμο, του αργυροπελεκάνου. Άλλωστε 11 ελληνικοί υγρότοποι θεωρούνται διεθνώς σημασίας και προστατεύονται από τη συνθήκη Ramsar.

Κι όμως τα πουλιά κινδυνεύουν! Ο ζωτικός τους χώρος περιορίζεται και η φυσική ισορροπία

του περιβάλλοντός τους διαταράσσεται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως:

Από την καταστροφή των βιοτόπων με εκχερσώσεις, αποξηράνσεις, πυρκαγιές κ.λπ. Από την εντατικοποίηση της παραγωγής και την αυξανόμενη χρήση φυτοφαρμάκων και εντομοκτόνων. Από το εντατικό και παράνομο κυνήγι, που στοχεύει στην τάρχευση και το εμπόριο. Από τη χρήση διχτύων και άλλων παγίδων. Από την ενόχληση κατά την περίοδο της αναπαραγωγής τους.

Ας ευαισθητοποιηθούμε όλοι μας, εκδηλώνοντας το ενδιαφέρον μας, ως ελάχιστη συνεισφορά για κάθε «μικρή» ή «μεγάλη» ζωή που κινδυνεύει.

Το νέο ΔΣ της Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών

Πρόεδρος: Χρήστος Λαναράς
Αντιπρόεδρος: Θεόδωρος Νίκου
Γεν. Γραμματέας: Σοφία Αναγνωστάκη
Αναπ. Γραμματέας: Νίκος Κουτσούκης
Ταμίας: Σταυρούλα Καραβασιλή
Μέλη: Βίκη Καραγιάννη
Δημήτρης Γκορόγιας
Χρήστος Γκατζόγιας
Λευτέρης Κολοκύθας
Χρήστος Περίδρομος
Νίκος Κουτσοκώστας